

*Atten*diiz

Zien dat jij je weg vindt

Jaarverslag 2020

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	2
Verslag Raad van Toezicht.....	4
A Verslag Bestuur.....	6
Algemeen	7
1.1 Algemene gegevens.....	8
1.2 Wie we zijn	8
1.3 Organisatie, besturing en governance	9
1.4 Samenwerking.....	15
Beleid.....	16
2.1 Verhoging onderwijsrendement	18
2.2 Vernieuwing HR-strategie	20
2.3 Uitvoering Passend Onderwijs	24
2.4 Bedrijfsvoering op orde.....	26
2.5 Ontwikkeling dienstbaar leiderschap.....	29
2.6 Implementatie besturingsfilosofie.....	31
2.7 Beleid tijdens de Covid-19 crisis	31
2.8 Financieel beleid.....	34
2.9 Risico's en risicobeheersing	36
Financiën (Continuïteit)	38
3.1 Ontwikkeling in meerjarig perspectief	39
3.2 Staat van baten en lasten en Balans.....	40
3.3 Financiële positie	45
B Jaarrekening	46
C Overige gegevens	65

VOORWOORD

KANTELMOMENTEN

Het jaar 2020 kenmerkt zich wat mij betreft door drie gebeurtenissen die er uit springen. Ik zie het als 'kantelmomenten', oftewel omslagpunten in de geschiedenis van Attendiz: Het eerste kantelmoment is in februari als de Inspectie van het Onderwijs concludeert dat de kwaliteit van ons onderwijs goed is. Vervolgens moeten we half maart onze scholen sluiten vanwege het coronavirus. Het derde moment is in oktober als we onze nieuwe kernwaarden en een prachtig motto ontdekken; "Zien dat jij je weg vindt".

"De kwaliteitscultuur is goed"

Zelfverzekerd maar toch ook met een gezonde dosis spanning ontvingen we in het begin van het jaar de Inspectie voor het Onderwijs. Vertaald naar de kwaliteitsstandaarden die de Inspectie hanteert luiden de conclusies:

- De kwaliteitscultuur is goed
- De verantwoording en dialoog is goed
- Het stelsel van kwaliteitszorg en ambitie is voldoende
- Het financieel beheer is voldoende.

Ik heb de conclusies van de Inspectie ervaren als een kantelmoment in de ontwikkeling van onze organisatie. Tien jaar na het ontstaan van Attendiz was er de bevestiging en waardering voor het belangrijke werk dat we verrichten. We sloten daarmee een moeilijke fase definitief af. De positie van Attendiz in de regio is opnieuw sterker geworden. Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs, gemeenten en schoolbesturen voor regulier onderwijs bevestigen het beeld dat je met Attendiz goed kunt samenwerken.

Wendbaar en flexibel in coronacrisis

In maart werden we overvallen door een wereldwijde pandemie. De scholen, ook de onze, moesten dicht en toch wilden we onderwijs blijven geven, ondanks de beperkingen. Bij tijd en wijle hadden we ook veel zorg over onze leerlingen, hun familieleden en ook collega's, die zelf door het virus werden getroffen.

In een crisis zie je goed hoe een organisatie er voor staat, omdat de druk dan groter is dan normaal. Er wordt een extra beroep gedaan op veerkracht, aanpassingsvermogen, creativiteit en samenwerking. We hebben dat prima gedaan binnen Attendiz. Gedurende deze periode zijn we er, met de goede support vanuit het stafbureau, in geslaagd om in korte tijd online onderwijs te verzorgen. Daarnaast hebben we in deze periode noodopvang geboden aan leerlingen in een kwetsbare situatie en leerlingen van ouders in cruciale beroepsgroepen. Het online onderwijs leverde nieuwe inzichten op, bijvoorbeeld over digitale vaardigheden, die in de toekomst van pas kunnen komen. Maar er is vooral ook het besef dat fysiek onderwijs voor onze leerlingen uiteindelijk het beste is.

De korte lijnen die we hebben naar ouders en hulpverlening leverde op dat we in verbinding bleven en niet snel het gevoel hadden dat leerlingen uit beeld waren verdwenen. Door de platte organisatie, met de korte en directe lijnen tussen bestuur, medezeggenschap en scholen konden we snel en goed communiceren en besluiten nemen.

Hoewel de toekomst met corona nog veel vragen onbeantwoord laat, is één ding zeker. Attendiz is in staat om zich aan te passen aan de omstandigheden die zich voordoen, hoe extreem ook. Mijn overtuiging is dat de betrokkenheid van een ieder bij ons onderwijs en de sterke op samenwerking gerichte cultuur, daarvoor de basis vormen.

Van binnenuit onze kernwaarden en 'motto' ontdekt

Onze scholen verschillen en hebben een eigen kleur, dat is belangrijk en moet vooral zo blijven. De opdracht voor alle scholen is evenwel gelijk. Van daaruit zijn in oktober ruim veertig collega's onder begeleiding aan de slag gegaan om de kernwaarden van alle scholen samen te ontdekken. Het leverde prachtige verhalen en filmpjes op. En ook uiteindelijk vijf nieuwe kernwaarden, namelijk onvoorwaardelijk, gelijkwaardigheid, geborgenheid, aanvoelen en leiderschap.

Er werd ook een motto bedacht die heel scherp onze belofte weergeeft en in december werd gepresenteerd. "Zien dat jij je weg vindt" is een prachtige weergave van hetgeen alle scholen, het stafbureau, de boven-schoolse teams en het bestuur samen bindt en boeit. Natuurlijk heeft het op de eerste plaats betrekking op onze leerlingen, maar daarnaast uiteraard ook op alle collega's binnen Attendiz. Het vernieuwde HR-beleid "Ruim baan", dat ook in 2020 gereed kwam, is bedoeld om de weg van een ieder binnen Attendiz te faciliteren in zijn of haar persoonlijke en professionele ontwikkeling.

Dit jaarverslag geeft op een goede en beeldende wijze weer hoe het jaar 2020 voor Attendiz is verlopen. Het laat zien dat er veel tot stand is gebracht en geleerd, maar ook dat het een bijzonder en bizar jaar is geweest. Veel leesplezier!

Paul Overakker
Juni 2021

VERSLAG RAAD VAN TOEZICHT

Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van Attendiz (verder RvT) bestaat uit een voorzitter, zijnde ondergetekende, en vier leden waarvan Lizette Keijzer – Peeters Weem, Antonio Bonetta en Barbara Wünsch het gehele jaar 2020 deel hebben uitgemaakt van de RvT. Per 1 juli heeft Ellen van den Berg haar taken in verband met gezondheidsredenen neergelegd en per diezelfde datum is Jan Noltjes als lid van de RvT benoemd. Volgens het rooster van aftreden eindigt de laatste termijn van Barbara Wünsch en Antonio Bonetta begin maart 2021. Daarom is in het verslagjaar 2020 gestart met de procedure voor hun opvolging.

Voor de werving is een profiel opgesteld en er is een externe partij ter begeleiding van het wervingstraject ingeschakeld. Er is voor beide vacatures een sollicitatiecommissie gevormd van twee RvT-leden en een lid van de GMR. Voorafgaand aan de benoeming door de RvT heeft een klikgesprek plaatsgevonden met de bestuurder.

Governance

Bij de uitvoering van de toezichthoudende taak hanteert de RvT de code 'Goed Bestuur voor het Primair onderwijs' die onverkort wordt toegepast.

Overleg met bestuurder

In 2020 heeft de RvT zes keer regulier overleg gevoerd met de bestuurder. Twee van die vergaderingen hebben vanwege COVID-19 niet fysiek, maar digitaal plaatsgevonden. De RvT bespreekt vooraf de standpunten van de RvT als collectief die vervolgens met de bestuurder worden besproken. Naast de reguliere vergaderingen met de bestuurder is er in januari een bijeenkomst gehouden met vooral strategische onderwerpen, ook daaraan heeft de bestuurder deelgenomen.

Onderwerp van bespreking was de ontwikkeling van het "Bestuurlijk Toezicht" en in concreto de wijze waarop dat voor Attendiz in 2020 zou gaan plaatsvinden. Daarnaast is ook de voortgang in de herpositioneringsopdrachten van Attendiz besproken.

Het functioneringsgesprek met de bestuurder heeft net na het verslagjaar begin 2021 plaatsgevonden.

Ontmoeting met de GMR

De twee halfjaarlijkse ontmoetingen tussen de RvT en de GMR conform CAO PO, hebben plaatsgevonden op 11 maart en 21 oktober. Het gesprek in maart kon nog net fysiek worden gehouden en kende onder andere een open en constructieve gedachte-wisseling rondom de kwaliteitszorg van Attendiz. De ontmoeting op 21 oktober vond digitaal plaats. Belangrijkste gespreksonderwerpen waren de wijze waarop Attendiz de gevolgen van COVID-19 heeft opgevangen en de ontwikkeling van het HR-beleid van Attendiz. Ter voorbereiding van deze overleggen vindt afstemming plaats tussen RvT en GMR over de te bespreken onderwerpen. De bestuurder is geïnformeerd over de inhoud van de agenda van het overleg.

Zelfevaluatie

Na afloop van het verslagjaar heeft de Raad van Toezicht een zelfevaluatie gehouden. Die evaluatie is voorbereid met behulp van een checklist waarin zowel inhoudelijke, procesmatige en gedragsaspecten aan de orde komen. De volgende conclusies zijn op basis van de zelfevaluatie getrokken:

- meer structuur en pro-activiteit brengen in het werk van de RvT door te komen tot een "toezichtsplan" waarin prioriteiten in het toezicht worden verwoord;
- een verdere professionaliseringsslag maken door in het vervolg externe begeleiding in te schakelen bij zelfevaluatie;
- inzetten op scholing van individuele RvT-leden, maar ook als collectief.

Bezoldiging RvT

In de vergoedingsregeling van de RvT zoals die eerder was vastgesteld, is geen wijziging aangebracht. Wel is ook voor RvT-leden de reiskostenregeling zoals die voor Attendiz geldt van toepassing verklaard. De vergoedingen voor RvT-leden zijn opgenomen in het jaarverslag.

School- en organisatiebezoeken

Normaliter worden er door de RvT-leden per jaar in totaal 8 scholen bezocht. Ook voor 2020 stonden deze bezoeken gepland, maar als gevolg van COVID-19 hebben deze bezoeken in 2020 geen doorgang kunnen vinden.

Van de halfjaarlijkse overleggen met leden van management en de staf heeft de eerste wel doorgang gevonden, maar vanwege COVID-19 ook weer in digitale vorm. In kleinere groepen is vooral aandacht besteed aan COVID-19 en de impact daarvan op de organisatie. Het tweede overleg heeft juist vanwege COVID-19 geen doorgang kunnen vinden.

Financiën

Jaarrekening 2019

Tijdens de vergadering in juni werden zowel de jaarrekening als het jaarverslag over 2019 besproken, in aanwezigheid van de accountants van KPMG. Het proces is dit jaar goed verlopen. De benodigde informatie is tijdig aangeleverd en de auditcommissie binnen de RvT herkent een scherpte in het accountantsverslag.

De RvT spreekt zijn waardering uit voor de inzet van zowel Attendiz als KPMG. De jaarrekening en het jaarverslag over 2019 werden goedgekeurd.

Risicomanagement

In het overleg in juni is het beleidskader risicomanagement besproken met de bestuurder. De RvT onderschrijft het belang voor Attendiz om in deze complexe omgeving zicht te hebben op de risico's en adviseert een integrale benadering van risicomanagement. De RvT heeft een aantal adviezen meegegeven, die in het beleidskader zullen worden uitgewerkt en ziet voor zichzelf graag een toetsende rol bij de uitkomst van de risico inventarisatie.

Evaluatie accountant

Het proces rondom de totstandkoming van de jaarrekening en het jaarverslag verliep dit jaar vlot. De vorig jaar overeengekomen (proces)afspraken zijn door beide partijen nagekomen. De opdracht voor 2020 is ook aan KPMG verleend.

Meerjarenbegroting 21-25

De RvT heeft op 16 december de meerjarenbegroting 21-25 goedgekeurd. De RvT is blij met de ontwikkeling die Attendiz de laatste jaren heeft doorgemaakt, waardoor er goed zicht is op de ontwikkelingen en risico's. Daarnaast vormt de meerjarenbegroting een mooi geheel met een duidelijke verbinding met de inhoud.

Planning en control cyclus krijgt body

Met genoegen heeft de RvT geconstateerd dat er voortvloeiend uit eerder genomen besluiten grote stappen zijn gezet in het verder vorm geven aan de informatievoorziening van organisatie, bestuur en RvT. De integratie van informatie over de beleidsterreinen kwaliteit van onderwijs, HR, financiën en relevante andere inhoudelijke informatie biedt een goed inzicht in de ontwikkeling van Attendiz.

Inhoudelijke onderwerpen en dilemma's

Maatregelen m.b.t. COVID-19

Vanaf maart was in alle vergaderingen COVID-19 een vast gespreksonderwerp. Het ging daarbij zowel om de effecten van COVID-19 op de organisatie als op de voortgang van het onderwijs. Attendiz is daar naar de mening van de RvT actief en pro-actief zeer adequaat mee omgegaan. De RvT heeft met bewondering en vertrouwen gekeken naar de wijze waarop Attendiz deze impactvolle crisis heeft opgepakt.

Dilemma's

In de loop van het jaar zijn verschillende bestuurlijke dilemma's door de bestuurder met de RvT besproken. Deze lagen op het terrein van de ontwikkeling van leerlingenaantallen, de omvang van een nieuwbouwproject en de wijze van omgaan met landelijke beloningsontwikkelingen.

Namens de Raad van Toezicht,

Harm Kelderman, voorzitter
Mei 2021

Verslag Bestuur

1. Algemeen
2. Beleid
3. Financiën

6

Algemeen

- 1.1 Algemene gegevens
- 1.2 Wie we zijn
- 1.3 Organisatie, besturing en governance
- 1.4 Samenwerking

1.1 Algemene gegevens

Attendiz is een scholengemeenschap voor (voortgezet) speciaal onderwijs in de regio Twente. We geven onderwijs aan leerlingen van 4 tot 20 jaar. Dit doen we op 10 scholen en 17 locaties in Almelo, Enschede, Hengelo en Losser.

Contactgegevens

- Naam schoolbestuur Stichting Attendiz
- Bestuursnummer 25859
- Adres Welbergweg 20, 7556 PE Hengelo / Postbus 8105, 7550 KC Hengelo
- Telefoonnummer 0880-103600
- Email info@attendiz.nl
- Website www.attendiz.nl

Contactpersoon

8

Heeft u vragen over het jaarverslag? Neem dan contact op met onze bestuurssecretaris Janette Vorgers, via e-mailadres janette.vorgers@attendiz.nl

Juridische structuur

De rechtspersoonlijkheid van het bevoegd gezag is een stichtingsvorm. Stichting Attendiz is op 1 augustus 2010 ontstaan uit een fusie van drie stichtingen: Stichting Edukint (cluster 3 leerlingen), Stichting 't Maatman (cluster 2 leerlingen) en Stichting SSTs (cluster 4 leerlingen). Op 1 augustus 2014 zijn de activiteiten van de Stichting Het Maatman en de Professor Huizingschool aan Stichting Kentalis overgedragen, waarna in 2015 de lege Stichting Het Maatman is opgeheven. De statutaire vestigingsplaats is Hengelo. Stichting Attendiz heeft het bestuur en beheer over 10 scholen (vijf BRIN-nummers) voor speciaal onderwijs. De stichting verzorgt speciaal en voortgezet speciaal onderwijs voor kinderen en jongeren van 4 t/m 20 jaar. Het onderwijs wordt gegeven op 17 verschillende locaties in Almelo, Enschede, Hengelo en Losser.

1.2 Wie we zijn

Zien dat jij je weg vindt

Ons nieuwe motto is 'Zien dat jij je weg vindt'. Doordat we de leerling zien (met een streepje op de i om dat bewuste en persoonlijke zien nog meer te benadrukken) kan hij of zij groeien vanuit zijn/haar eigenheid. Daarbij horen ook de beperkingen. Het motto is een belangrijke en veelzeggende belofte voor de leerlingen en hun ouders/verzorgers. 'Zien dat jij je weg vindt' is ook een geruststelling: een vooruitzicht waarop de leerlingen en ouders kunnen rekenen. De kenspreuk past als één paraplu boven alle scholen van Attendiz. Vanaf nu draagt dit motto alle communicatie van Attendiz. Anders gezegd: het krijgt een prominente plek in onze huisstijl en communicatie-uitingen.

Onze kernwaarden

Onvoorwaardelijk. Leiderschap. Gelijkwaardigheid. Geborgenheid. Aanvoelen.

Bestuursprincipes

In samenspraak met de Raad van Toezicht, de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad en de directeuren zijn in 2016 de volgende bestuursprincipes vastgelegd:

- Kwalitatief goed onderwijs voor kwetsbare leerlingen.
- Passend onderwijs waar dat mogelijk is.
- Actieve samenwerking met andere scholen, zorginstellingen en gemeenten.
- Vorm volgt inhoud.
- Kosten en inkomsten zijn met elkaar in balans.

De bestuursprincipes zijn verweven in alle keuzes en afwegingen die tot op heden zijn gemaakt. Ook de komende jaren toetsen we hieraan hoe we onze opdracht als stichting voor (voortgezet) speciaal onderwijs (gaan) uitvoeren.

Koers 20-24

Voor de periode 2020-2024 staat 'investeren in menselijk kapitaal' centraal in de koers van Attendiz. Voor deze termijn maken we beleidskeuzes die onze koers ondersteunen. Uiteraard sluiten de beleidsmatige besluiten aan bij de bestuurlijke principes van Stichting Attendiz.

1.3 Organisatie, besturing en governance

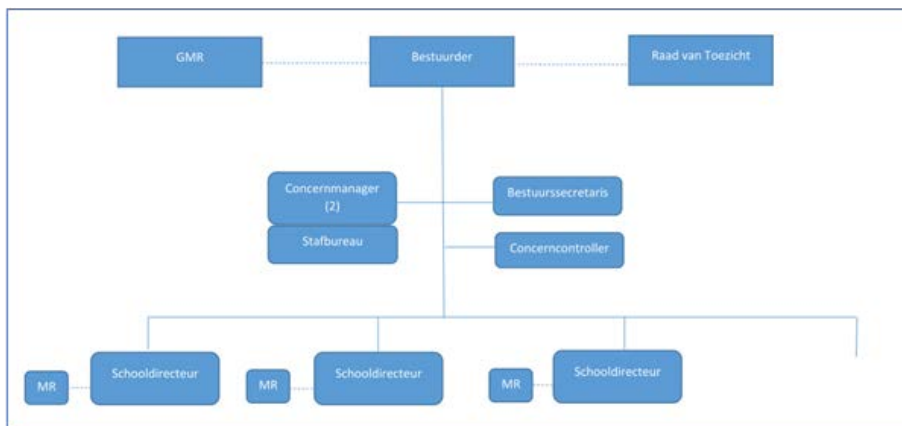
(Be)sturing en leiding van Attendiz

Het [managementstatuut van Attendiz](#) regelt de bevoegdheden van de bestuurders. In dit statuut staat ook voor welke bevoegdheden mensen buiten het bestuur en management mandaat hebben. Het managementstatuut regelt als het ware de 'harde kant' van de besturing en leiding binnen Attendiz. Het zorgt voor duidelijkheid over de wettelijke taken en verantwoordelijkheden. Uiteindelijk draait het er om dat bestuur en management vanuit hun verschillende verantwoordelijkheden duidelijk en opbouwend in gesprek zijn. Binnen het management van Attendiz moeten de competenties, de wil en het doorzettingsvermogen aanwezig zijn om vanuit dienend leiderschap en onderlinge samenwerking gezamenlijke doelstellingen te halen.

In onze besturingscyclus staat continue verbetering centraal. Attendiz hanteert hierin de PDSA-cyclus (Plan – Do – Study – Act), waarbij we planmatig werken vanuit strategische doelstellingen. Om de strategische doelstellingen tactisch en operationeel optimaal te kunnen uitvoeren komen het concernmanagement en de (adjunct)directeuren maandelijks bij elkaar in het lijnoverleg. Daarnaast hebben scholen met een vergelijkbare opgave samen overleg in de zogeheten systeemoverleggen (vervolgonderwijs, dagbesteding, arbeidsgericht en diplomagericht).

Het onderstaande overzicht schetst het organogram van Attendiz.

Figuur 1: organogram Attendiz

10

Concernmanagementteam (CMT)

Het CMT bestond in 2020 uit:

Functies binnen Attendiz	Deelnemer	Rol CMT	Periode
Bestuurder	Paul Overakker	Voorzitter	jan-dec 2020
Concernmanager Algemene Zaken	Peter van den Berg	Lid CMT	jan-dec 2020
Concernmanager Bedrijfsvoering	Bert Visser (ad interim)	Lid CMT	jan-okt 2020
	Werner Peters	Lid CMT	okt-dec 2020
Concern Controller	Lennart Zuidema (ad interim)	Lid CMT	jan-dec 2020
Betuurssecretaris	Janette Vorgers	Ondersteuning	jan-dec 2020

De Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op en adviseert de bestuurder van Attendiz. Deze raad bestaat uit de volgende leden: Harm Kelderman (tevens voorzitter), Barbara Wünsch, Antonio Bonetta, Lizette Keijzer, Ellen van den Berg (t/m juni 2020), Jan Noltjes (vanaf 1 juli 2020). De Raad van Toezicht van Attendiz schrijft elk jaar een eigen jaarverslag. In de onderstaande tabel zijn de nevenfuncties weergegeven die de bestuurder en toezichthouders hadden in 2020.

Naam	Functie	Nevenfunctie
Dhr. P. Overakker	Bestuurder	Lid SWV 2302 PO, 2302 VO en 2301 VO Toezichthouder SWV 2302 PO
Dhr. H. Kelderman	RvT - voorzitter	Bestuurslid Pensioenfonds WR Voorzitter Paul Pellafonds Lid geschillencommissie Stichting Werken in Losser en Werkprojecten in Oldenzaal
Mevr. E. van den Berg	RvT - lid (tot 1 juli 2020)	Lector Saxion Hogeschool
Dhr. A. Bonetta	RvT - lid	Manager Bedrijfsvoering Stichting Cosis (t/m 1 april 2020) Directeur Bedrijfsvoering (Jeugd) Pluryn (per 1 december 2020) Lid dagelijks bestuur bij Stichting Lucrum
Mevr. B. Wünsch	RvT - lid	Eigenaar juridisch adviesbureau Wünsch B.V. Adviseur bij het Kadaster Toezichthouder Mediant Enschede
Mevr. L. Keijzer-Peeters Weem	RvT - lid	Bestuursadviseur - projectmanager Sociaal Domein, onderwijs en zorg bij S&R Consultancy Lid Raad van Toezicht Bibliotheek Hengelo
Dhr. J. Noltjes	RvT-lid (vanaf juli 2020)	Bestuurslid HSV-Olst Lid dagelijks bestuur Federatie Sportvisserij Oost-Nederland

“Tijdens mijn 41-jarige loopbaan in het onderwijs deed ik ervaring op bij verschillende organisaties en instellingen. Ik heb de indruk dat Attendiz heel professioneel bezig is. Goed passend onderwijs geven aan jongeren met een extra leerbehoefte is een continue zorg. Het geeft een enorme dynamiek om, terwijl je ook nadrukkelijk je eigen verantwoordelijkheid neemt, in samenwerking met het reguliere onderwijs de juiste leerarrangementen samen te stellen. Vanuit welke mensvisie en onderwijskundige visie wil je samen het onderwijs vorm geven? Als het team daarover praat met de directeuren krijg je een onderwijskundige dialoog. Dat zie ik ook bij Attendiz. Er ontstaat een vruchtbare learning community: je leert met elkaar en van elkaar.”

Jan Noltès
Lid Raad van Toezicht
sinds juli 2020

Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR)

In ons [medezeggenschapsstatuut](#) kunt u lezen hoe de medezeggenschap bij Attendiz is geregeld.

De GMR vertegenwoordigt de leerlingen, ouders en het personeel in de schoolorganisatie. Er zijn zaken waaraan de GMR haar instemming moet geven; daarnaast heeft de GMR het recht om het bestuur te adviseren. Naast de overkoepelende GMR heeft elke school ook een eigen MR. Lees hier het [jaarverslag van de GMR](#)

De GMR bestaat uit:

GMR Attendiz

Personeelsgeleding	Oudergeleding
Amely Hueting	Erik Runhaar (v.a. 01-10-2020 voorzitter)
Arja Bonsink (t/m 30-9-2020, voorzitter)	Evelien Brilman
Arjan Brink	Freek van Oenen
Frans Loohuis (secretaris)	Ineke Mensink
Ramon Pasveer	Jelle Kramer
Suat Ari	Marjolein Sterken
Gerald ter Braack (v.a. 1-10-2020)	

Onze scholen

Het Reliëf, SO Het Mozaïek, De Stapsteen en SO De Bouwsteen zijn scholen voor speciaal onderwijs voor leerlingen van groep 1 t/m 8 en van groep 3 t/m 8 (SO De Bouwsteen). De scholen verzorgen onderwijsarrangementen op maat vanuit deskundigheid en expertise.

VSO Het Mozaïek (vmbo Almelo), Panta Rhei College (havo/vwo Enschede) en Neon College (vmbo Hengelo/Enschede) bieden onderwijs aan leerlingen met internaliserende en externaliserende (gedrags-) problematiek in het uitstroomprofiel Diplomagericht.

De Kapstok en De Bouwsteen VSO verzorgen het onderwijs voor leerlingen in het uitstroomprofiel Arbeid. Deze scholen zijn erop gericht om leerlingen te laten slagen in het vinden van een passende plek op de arbeidsmarkt.

SO De Huifkar en VSO Het Meerik zijn regionale scholen voor zeer moeilijk lerende kinderen (zmlk) van 4 tot 20 jaar. De doelgroep bestaat uit leerlingen met een verstandelijke beperking, een meervoudige beperking en/of uit langdurig zieke leerlingen. De scholen verzorgen onderwijs aan leerlingen met als uitstroomprofiel Dagbesteding.

Onderwijscentrum Het Roessingh (OCR) is een regionale school voor speciaal onderwijs (SO) en voortgezet speciaal onderwijs (VSO) voor leerlingen van 4 t/m 20 jaar met een lichamelijke of meervoudige beperking en/of langdurig zieke leerlingen. De school is voor het grootste deel gevestigd op de locatie bij Revalidatiecentrum Het Roessingh in Enschede. Eén afdeling, De Meander, bevindt zich op het terrein van de Twentse Zorgcentra in Losser. Het OCR verzorgt onderwijs in de uitstroomprofielen Diplomagericht, Arbeid en Dagbesteding.

Ons team van schooldirecteuren bestaat uit:

School	Directeur
De Bouwsteen	Gera Brouwer
De Huifkar	Thijs Smit (t/m 31-12-2020)
SO Het Mozaïek	Carla ter Braak
De Kapstok, locaties Erve Olde Meule, MOTA	Gerard Groeneweg (t/m 31-07-2020)
De Kapstok, locaties Krabbenbosweg, Hassinkweg en Tuindorp	Thyrza Hylkema (v.a. 01-08-2020)
De Stapsteen	Sandy de Munck Mortier
	Dick Grovenstein (t/m 31-07-2020)
	Jeanette de Bree (v.a. 01-08-2020)
Het Meerik	Hans Kieft
Het Neon College	Joyce Bagchus
Het Panta Rhei College	Micheline Freericks
Het Reliëf	Carla Hilbink
Onderwijscentrum Het Roessingh/De Meander	Tessa Pierik
VSO Het Mozaïek	Hilke Brughuis

Het Ministerie van OCW gaat ervan uit dat een schoolbestuur maximaal 2 functionarissen per BRIN-nummer heeft die in een van de directeursschalen bezoldigd worden. Attendiz heeft 5 BRIN-nummers, maar heeft per 31 december 2020 12 functionarissen die in een directeursschaal bezoldigd worden. Dit aantal directeuren past bij de onderwijskundige opgave en het aantal scholen.

Attendiz

Code Goed Bestuur primair onderwijs

De PO-Raad heeft in 2010 de Code Goed Bestuur in Primair onderwijs vastgesteld. Attendiz volgt deze code. In 2017 is de Code aangescherpt op de thema's belangenverstrengeling en transparantie. Op 19 november 2020 heeft de Algemene Ledenvergadering van de PO-Raad ingestemd met een nieuwe Code Goed Bestuur. Deze gaat in op 1 januari 2021.

Klachtenbehandeling

In 2020 werden twee klachten ingediend bij het bestuur van Attendiz. In beide gevallen was een ouder van een leerling ontevreden over een bepaald onderwerp. Bij één klacht ging het om de overgang van een leerling van het regulier onderwijs naar het speciaal onderwijs. Dit bezwaar was bij beide scholen ingediend. In overleg met de ouders wordt dit opgepakt door de school in het regulier onderwijs. Met de ouders is afgesproken om hierover fysiek in gesprek te gaan zodra de coronamaatregelen dit toelaten. De andere klacht is besproken en naar ieders tevredenheid opgelost zonder tussenkomst van de formele klachtencommissie. ([klachtenregeling](#))

Externe vertrouwenspersoon

De medewerkers van Attendiz, die in hun werksituatie geconfronteerd worden met grensoverschrijdend ongewenst gedrag, kunnen direct en anoniem de externe vertrouwenspersoon consulteren. Marijke Beerlage is aangesteld als externe vertrouwenspersoon. In 2020 zijn vier meldingen gedaan, waarvan twee meldingen niet om de inzet van Marijke vroegen. Bij de andere twee meldingen heeft Marijke de situatie met de medewerker besproken en is de situatie informeel opgelost. Het aantal meldingen is over het algemeen gering. Er is ook een inventarisatie geweest onder de interne schoolcontactpersonen. Zij hebben het afgelopen jaar geen meldingen ontvangen.

Maatschappelijke thema's

In november 2020 vroeg minister Slob de schoolbesturen om in het bestuursverslag ook te rapporteren over doelen waarvoor middelen zijn ingezet op vijf maatschappelijke thema's. Hierbij kunnen we dan meteen de behaalde resultaten benoemen. Hieronder ziet u in welke hoofdstukken in dit verslag u meer kunt lezen over deze thema's:

- **Strategisch Personeelsbeleid** is opgenomen in hoofdstuk 2.2: Vernieuwing HR Strategie
- **Passend Onderwijs** is opgenomen in hoofdstuk 2.3: Uitvoering Passend Onderwijs
- **Allocatie van middelen** binnen het schoolbestuur is opgenomen in hoofdstuk 2.6: Financieel beleid
- **Werkdruk** is opgenomen in hoofdstuk 2.6: Financieel beleid
- **Onderwijsachterstanden** is opgenomen in hoofdstuk 2.3: Uitvoering Passend Onderwijs
- **Corona** is opgenomen in hoofdstuk 2.7: Beleid tijdens de Covid-19 crisis

1.4 Samenwerking

Passend onderwijs vraagt om een intensieve en andere manier van samenwerken met andere onderwijsinstellingen. We willen zo constructief mogelijk samenwerken met onze collega-organisaties en het speciaal onderwijs goed vertegenwoordigen. Daarom hebben we een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met de onderstaande organisaties.

Organisatie	Samenwerkingspartners
Ambiq	De Bouwsteen SO Hengelo De Bouwsteen VSO Hengelo
Pluyn	Het Reliëf Enschede Neon College Enschede
Jarabee	Het Mozaïek SO Almelo De Stapsteen Hengelo
Karakter	Het Mozaïek SO Almelo Het Mozaïek VSO Almelo
Kennisnetwerk Twente -Lerende Leraren	Attendiz Academie
ORGB	De Kapstok
Pilot Zorgintensieve Onderwijslocaties	De Stapsteen, Erve Olde Meule, De Bouwsteen
Revalidatiecentrum Het Roessingh	Onderwijscentrum Het Roessingh, De Huifkar
Regionaal Samenwerkingsverband Opleiden in de School	Attendiz Academie
ROC van Twente	Project GOzMB0
Samenwerkingsverband Twente Noord (23-01 PO)	SO Het Mozaïek,
Samenwerkingsverband Regio Almelo VO/VSO (23-01 VO)	VSO Het Mozaïek, De Kapstok MOTA
Samenwerkingsverband 2302 (23-02 PO)	De Stapsteen, Het Reliëf, De Huifkar, SO OCR
Samenwerkingsverband VO Twente Oost (23-02 VO)	Neon College, Panta Rhei College, De Kapstok, Erve Olde Meule, Het Meerik, VSO OCR
Sterk Techniek	VSO Het Mozaïek
Stichting Opstap naar werk	De Kapstok/erve Olde Meule
Stuurgroep regionale aanpak lerarentekort	Bestuurder, Attendiz Academie
Twents Aansluitingsnetwerk	Verbetering aansluiting vmbo en vso naar mbo
Twentse Zorgcentra	De Meander, OCR, De Huifkar, SO Het Mozaïek

Beleid

- 2.1 Verhoging van onderwijsrendement
- 2.2 Vernieuwing HR-strategie
- 2.3 Uitvoering Passend Onderwijs
- 2.4 Bedrijfsvoering op orde
- 2.5 Ontwikkeling dienstbaar leiderschap
- 2.6 Implementatie nieuwe besturingsfilosofie
- 2.7 Beleid tijde de Covid-19 crisis
- 2.8 Financieel beleid
- 2.9 Risico's en Risicobeheersing

In 2020 zijn we gestart met een nieuwe planperiode en werd een volgende stap gezet in de ontwikkeling van Attendiz. Vanaf 2016 was onze koers onder meer gericht op het op orde brengen van de organisatie. In de afgelopen vier jaar zijn er belangrijke stappen gezet in de ontwikkeling naar een organisatie die meer in balans en in control is. Tegelijkertijd zien we dat we acteren in een turbulente omgeving. Onze opdracht blijft de komende jaren complex omdat we voortdurend keuzes moeten maken op het evenwichtskoord tussen kwaliteit en kosten, tussen stabiliteit en vernieuwing en tussen 'leefwereld' en 'systeemwereld'. Dit betekent dat we als organisatie ook de komende jaren volop in beweging blijven.

Juist daarom vinden we het heel belangrijk dat we gaan investeren in ons menselijk kapitaal. Nu niet als noodzakelijke maatregel achteraf – in het kader van reorganisatie en sociaal plan – maar vooral in het perspectief van wat de komende jaren belangrijk en nodig is. We willen onze medewerkers nog meer en beter dan nu ondersteunen in hun professionele en persoonlijke ontwikkeling. Zodat ze hun werk goed, enthousiast en met plezier blijven doen.

In de koers vanaf 2020 maken we beleidskeuzes aan de hand van de volgende zes speerpunten:

- Verhoging van het onderwijsrendement
- Vernieuwing van de HR strategie
- Uitvoering Passend Onderwijs
- Bedrijfsvoering op orde
- Ontwikkeling dienstbaar leiderschap
- Implementatie nieuwe besturingsfilosofie

In ons jaarverslag volgen we deze zes speerpunten. Voor de doelen hiervan verwijzen we u graag naar ons [Koersdocument 2020-2024](#). In dit jaarverslag vertellen we u welke resultaten we in 2020 hebben geboekt op de zes speerpunten.

2.1 Verhoging onderwijsrendement

Inspectiebezoek

De Inspectie voor het Onderwijs gaf in 2020 haar oordeel over de kwaliteit van het bestuur en het financieel beheer van Attendiz. Volgens de kwaliteitsstandaarden van de Inspectie zijn onze 'kwaliteitscultuur', onze 'verantwoording' en onze 'dialogoog' goed. Het 'stelsel van kwaliteitszorg en ambitie' en het 'financieel beheer' is voldoende.

De onderzoekscommissie van de Inspectie concludeert dat we binnen Attendiz met veel betrokkenheid onderwijs geven aan leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte. De commissie waardeert de manier waarop we de samenwerking zoeken en vinden met partners en instellingen in de regio. Ze signaleert dat alle niveaus binnen Attendiz werken vanuit de gedachte dat onderwijskwaliteit onlosmakelijk is verbonden met investeren in de medewerkers en rondom de leerlingen. Bovendien, aldus de commissie, weet Attendiz goed waar nog verbetering mogelijk is en vertalen we dit concreet naar acties.

18 De conclusies van de Inspectie bevestigen wat ons betreft dat we op de goede weg zijn. Tegelijkertijd beseffen we dat we nog verbeteringen kunnen en moeten doorvoeren. De pluim van de commissie komt ons allemaal toe: de conclusies zijn een gezamenlijke prestatie van alle teams en medewerkers van Attendiz. En dat niet alleen: ze zijn ook het resultaat van de goede samenwerking die onze partners en wij in de loop der jaren hebben opgebouwd. Het [volledige rapport](#) inclusief een toelichting op het uitgevoerde onderzoek is gepubliceerd op de website van de Inspectie.

Vakmanschap in veranderende context

In 2020 is ons stelsel van kwaliteitszorg als integraal onderdeel opgenomen in onze nieuwe Planning en Controlcyclus. In dit stelsel is een aantal instrumenten opgenomen en processen ingericht die ons helpen om goed zicht te krijgen en te houden op de kwaliteit van ons onderwijs. Belangrijk hierin is een goede balans tussen output (onderwijsresultaten) en processen binnen de school, tussen de scholen onderling en tussen de scholen en het bestuur. Om de balans voortdurend te optimaliseren hanteren we de PDSA -cyclus: Plan – Do – Study – Act.

Daarnaast ontwikkelden we in 2020 een professionaliseringstraject om zorgcoördinatoren en andere professionals te ondersteunen die binnen de school werken op het snijvlak van leren en zorg. Doelstelling hiervan is dat elke school straks experts in huis heeft die met een helicopterview kijken naar de (verbeterkansen voor) de kwaliteit van het onderwijs en de ondersteuning. Het traject start in 2021.

Pilot TRIPS; verbeteren van zicht op de onderwijskwaliteit

Om goed te kunnen sturen op onderwijskwaliteit moet er een helder en volledig zicht zijn op de onderwijsresultaten. Daarom zijn we in 2020 een oriëntatie gestart op TRIPS: een intelligent systeem dat vanuit verschillende bronsystemen overzichten kan genereren. Deze data zijn als onderleggers te gebruiken in de dialoog over de onderwijskwaliteit. De algemene verwachting is dat TRIPS de overzichtsanalyses vereenvoudigt en versnelt. TRIPS is als pilot toegepast op drie scholen van Attendiz: SO het Mozaïek, VSO het Mozaïek en VSO het Meerik. Op basis van deze pilot wordt TRIPS in 2021 uitgerold over meerdere van onze scholen.

Onderwijsresultaten

In onze visie zijn onderwijsresultaten méér dan de opbrengst van het onderwijs in de vakgebieden. Ook factoren zoals sociaal-maatschappelijke competenties, veiligheidsbeleving en verzuim zijn wezenlijke resultaten. Voor de onderwijsresultaten van onze scholen verwijzen we u naar hun websites. Vergeleken met het landelijk gemiddelde slagen onze scholen er goed in om leerlingen (tussentijds) te laten uitstromen naar een reguliere uitstroombestemming (PO, SBO, VO). In het algemeen stromen leerlingen goed voorbereid uit naar een passende plek, op een niveau dat past bij hun IQ. Er is relatief weinig ongeoorloofd langdurig verzuim binnen de scholen van Attendiz: een positief geluid. Scholen zijn tevreden over het verzuimbeleid en de aansluiting met het regionale verzuimbeleid. Voor veel scholen geldt dat ze de streefdoelen per leerjaar/leerroute en voor de kernvakken nog beter moeten formuleren. Ook horen de onderwijsresultaten op de vakgebieden en de leergebied overstijgende thema's meer aandacht te krijgen. Scholen zetten qua ontwikkeling vaak in op professionalisering en onderwijsinhoudelijke interventies (methodieken, methodes), maar maken niet altijd inzichtelijk welke effecten ze hier precies van verwachten.

“Jongeren die de arbeidsge-
richte leerroute volgen, moeten
een programma afwerken om in
aanmerking te komen voor de
arbeidsmarkt. Sommigen hebben
het vizier op vervolgonderwijs.
Je komt dan in tijdnood als je de
helft van de tijd thuis zit en geen
fysiek onderwijs krijgt. Uiteraard
zijn we online gaan lesgeven.
Maar toen er een klein beetje
ruimte kwam, wisten we ook
ruimte te creëren voor leerlingen
die echt naar school moesten.
Onze mentoren hadden intensief
contact met het thuisfront. We
hebben goed geluisterd naar hoe
we leerlingen en hun ouders zo
goed mogelijk konden bedienen.
Juist al die dingen om het lesge-
ven heen waren in dit coronajaar
erg belangrijk.”

Frans Loohuis
Leraar en lid van de GMR
De Kapstok

2.2 Vernieuwing HR-strategie

Ruim baan voor ontwikkeling en werkplezier

In 2020 hebben we ook de volgende stap gezet in ons HRM-beleid. We willen ook kwaliteit bieden in de toekomst. Daarvoor moeten we samen bepalen hoe we talenten verder kunnen ontwikkelen en hoe we nieuwe medewerkers aan onze organisatie kunnen binden. In de [beleidsnotitie 'Ruim baan voor ontwikkeling en werkplezier'](#) is de strategische beleidsagenda voor de komende jaren vastgelegd. In deze notitie zetten we een stevige ambitie neer. Die willen we de komende jaren ook waarmaken. In samenspraak met het lijnoverleg en de GMR zijn voor het jaar 2021 de volgende vier speerpunten benoemd: seniorenbeleid, kartrekkersbeleid, gesprekstechnieken en veiligheidsbeleid. In de begrotingsperiode 2021 – 2025 hebben we € 1.033.000 gereserveerd om het HR beleid uit te voeren.

HR in de lijn

20 Met ingang van 1 juli 2019 zijn de processen rondom mutaties en verzuimmanagement gestandaardiseerd en geautomatiseerd en ligt de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van deze processen bij de directeur. In 2020 is dit proces geëvalueerd en kunnen we concluderen dat met HR in de lijn een goede beweging is ingezet. We helpen de directeuren hun leiderschap verder te ontwikkelen door de systemen en de samenwerking met het stafbureau verder te optimaliseren.

Functiehuis

Attendiz heeft per 1 november 2020 een nieuw functiehuis ingevoerd. Hiermee kunnen we goed aansluiten op de strategische koers die we hebben ingezet. We beperkten de actualisering niet tot de voorbeeldfuncties die door de sociale partners zijn opgesteld, maar we hebben het functiehuis uit 2016 volledig herzien. Hierdoor zijn al onze medewerkers op 1 november 2020 omgezet naar een functie in het nieuwe functiehuis. Deze nieuwe functies zijn met terugwerkende kracht ingegaan per 1 augustus 2020. Ons nieuwe functiehuis sluit aan bij de sterk verander(en)de onderwijsomgeving en biedt onze organisatie betere mogelijkheden om de scholen en het stafbureau zo doelmatig mogelijk in te richten. Het functiehuis is een belangrijk instrument voor de realisatie van de missie, visie en doelstellingen van Attendiz.

Programma Startkracht

Het is belangrijk dat nieuwe medewerkers een goede introductie en een warm welkom krijgen zodat ze een geslaagde start maken. Daarom organiseerden we in 2020 opnieuw twee startkrachtbijeenkomsten. De nieuwe collega maakt niet alleen deel uit van de school of het stafbureau, maar van Attendiz en daarmee van onze schoolgemeenschap. Behalve informatie over de school of het stafbureau geven we in dit programma ook informatie over Attendiz als geheel. Naast het kennismaken en informatie delen vragen we de starters ook wat we nog meer kunnen doen om hun start bij Attendiz zo soepel mogelijk te laten verlopen.

Opleiden in de school

In 2020 is de eerste medewerker van Attendiz geslaagd voor de opleiding als schoolopleider. We nemen sinds 2019 deel aan het 'Convenant Opleiden in de school' en Het Reliëf is onze eerste Opleidingsschool. We zijn er trots op en blij mee dat we nu binnen Attendiz een schoolopleider hebben. Hierdoor kunnen we nu ook fungeren als opleidingsschool en studenten stageplekken aanbieden. Dit werpt nu al zijn vruchten af: aan het begin van dit schooljaar konden we twee LIO-ers een baan aanbieden binnen Attendiz: een mooi wapenfeit met de huidige krapte op de arbeidsmarkt. Inmiddels heeft de Attendiz Academie contacten met andere Pabo's en met de Lerarenopleidingen. Zo hopen en verwachten we meer opleidingsplekken te creëren en studenten aan te trekken. Dit alles in aansluiting op onze beleidsnotitie 'Ruim baan voor ontwikkeling en werkplezier!'

Professionalisering

In 2020 kon de Attendiz Academie vanaf de eerste coronagolf in maart veel trainingen online laten doorgaan. Hierdoor bleef de professionalisering binnen Attendiz alleszins redelijk op schema. Toch moesten we ook een groot aantal professionaliseringsactiviteiten verschuiven die zich niet lenen voor een online of blended variant. Corona zorgde ook voor een versnelde ontwikkeling: de Academie anticipeerde met een nieuw aanbod op het afstandsonderwijs en het vergaderen via Teams. Het grote aantal inschrijvingen voor de Academie toont aan dat de bereidheid om te leren en te professionaliseren onverminderd aanwezig is. De gerecenseerde activiteiten aan de Academie krijgen een goede waardering op theoretische kennisuitbreiding, praktische bruikbaarheid en uitwisseling van expertise.

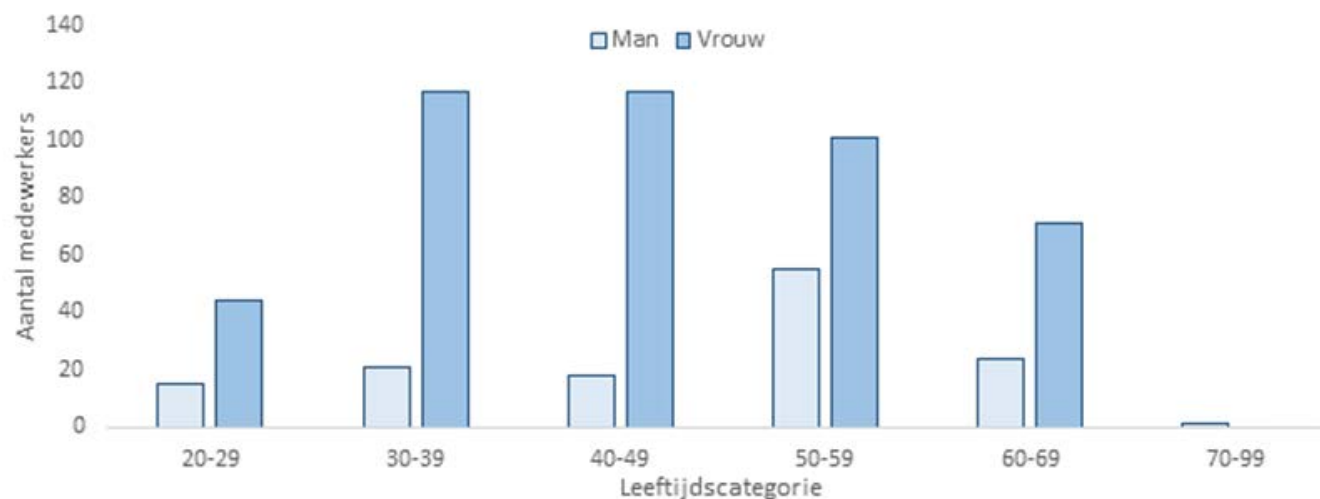
“Vorig jaar heb ik hier mijn LIO (Leerkracht In Opleiding) gelopen. Van daaruit kreeg ik een fulltime jaarcontract. Tijdens de LIO was de begeleiding door Attendiz super-goed. De begeleider en de mentor wisten me er echt in te betrekken om me open te stellen: niet bang zijn om fouten te maken of om hulp te vragen. Via de Attendiz Academie heb ik dit jaar de PBS Inburgeringscursus gevolgd.

Attendiz stimuleert en faciliteert de doorontwikkeling van leerkrachten, dat vind ik geweldig. Mijn plannen? Eerst de komende vijf tot 10 jaar heel veel ervaring opdoen. Het lijkt me leuk om op den duur wat te doen met extra individuele begeleiding.”

Merlin Weerink
Eerstejaars leerkracht bij
Het Reliëf

Personeelsbestand

Figuur 2: leeftijdsopbouw van medewerkers in dienst van Stichting Attendiz per 31-12-2020

- 22** Per 31-12-2020 is de gemiddelde leeftijd van onze medewerkers 47,9 jaar. De grafiek hierboven toont aan dat van de 507 (vaste) medewerkers meer dan 60% van de medewerkers ouder is dan 45 jaar. We hebben 78% vrouwen in dienst en 22% van onze medewerkers is man. Hierin lopen we mee met de landelijke trend.

Verzuim

Het gemiddelde verzuimpercentage binnen Attendiz is gestegen van 7,64% in kalenderjaar 2019 naar 8,18% in het afgelopen kalenderjaar.

Figuur 3: verzuimpercentages Stichting Attendiz in 2020

Covid-19 heeft duidelijk invloed op het verzuim. De richtlijnen vanuit het RIVM zijn het hele jaar consequent verwerkt in onze protocollen SO/VSO 'Richtlijn veilig werken en leren bij Covid 19'. In maart 2020 schiet het verzuim tijdens de piek van de eerste golf naar 12,3%. In de maanden daarna zien we het verzuim verder dalen. Vanaf augustus registreren we medewerkers die volgens de richtlijnen van het RIVM niet aanwezig konden zijn op het werk, niet meer onder verzuim. Vanaf augustus zien we dit terug in de lagere verzuimcijfers. Om de termijn van thuis blijven in afwachting van de testuitslagen te verkorten, gingen we vanaf half oktober in zee met een commerciële testaanbieder.

Er is een substantieel aantal medewerkers vertrokken bij Attendiz vanuit langdurig verzuim. Hierdoor nam het langdurig verzuim in 2020 af met ruim 3%. Op een aantal van onze scholen blijft hoog verzuim een aandachtspunt. We zetten er actief op in om dit met behulp van de Arbodienst HCC en de bestaande maatregelen - monitoring van het verzuim - zoveel mogelijk te beperken.

2.3 Uitvoering Passend Onderwijs

Onderwijs en zorg

Onze leerlingen zijn veel meer dan gemiddeld afhankelijk van zorg in/naast het onderwijs. Goed onderwijs voor onze leerlingen betekent daarmee onvermijdelijk dat we hier ook goede zorg in betrekken.

In 2020 werd nog meer ingezet op het gezamenlijk arrangeren van zorg binnen het onderwijs. Het uiteindelijke doel is de continue aanwezigheid en beschikbaarheid van zorg in ons onderwijs. Zodat we problemen in een vroeg stadium kunnen signaleren en vervolgens snelle en gepaste ondersteuning of hulp kunnen inzetten.

Twentebreed wordt in de Ontwikkeltafel Onderwijs-Zorg expertise ontwikkeld en uitgewisseld. Dit moet er uiteindelijk toe leiden dat jeugdhulp zo optimaal mogelijk wordt ingezet in het onderwijs in alle 14 Twentse gemeenten. En dat we afscheid kunnen nemen van alle bureaucratie. Op twee van onze scholen loopt de pilot Onderwijs Jeugdhulp Arrangementen (OJA). De vijf Hengelose scholen van Attendiz zijn in 2020 gestart met de pilot 'Slimmer organiseren onderwijs en jeugdhulp op zorgintensieve onderwijslocaties in Hengelo'. Daarnaast is onze regio in 2020 geselecteerd als één van de twee landelijke pilotregio's voor Zorg in Onderwijs (ZIO). Deze pilot moet inzicht geven in hoe we het gebruik van de opeenhoping aan wet- en regelgeving zoals de Jeugdwet, WLZ, WMO, ZVW (ZIN en PGB) kunnen vereenvoudigen. Onze cluster 3 scholen Het OCR (inclusief Meander), De Huifkar en Het Meerik nemen deel aan deze landelijke pilot.

Het NEON college

In 2020 zijn het Penta College in Hengelo en het Corylus College in Enschede gefuseerd. Zij gaan samen verder onder de nieuwe naam het Neon College. De nieuwe school biedt vmbo-onderwijs aan 170 leerlingen met een beperking, een chronische ziekte of een gedragsstoornis. Komend schooljaar blijft de school nog gehuisvest op beide locaties. We streven ernaar om met ingang van het schooljaar 2021-2022 samen verder te gaan op één locatie in Enschede.

Eén lesplaats SO-ZML

Om het aanbod aan de ZML-leerlingen binnen Attendiz te optimaliseren is in 2020 toegewerkt naar één lesplaats voor SO ZML onderwijs. Deze schaalvergroting maakt het mogelijk om vanuit homogenere groepen onderwijs te geven aan leerlingen. Deze herpositionering heeft ertoe geleid dat de kennis en expertise van de teams van het SO ZML OCR en De Huifkar zijn samengevoegd. Met ingang van 2020-2021 is De Huifkar de SO ZML-school van Attendiz.

GO2MBO en pre-MBO

We willen voorkomen dat leerlingen uit de arbeidsmarktgerichte en diplomagerichte leerwegen met voldoende cognitieve mogelijkheden na het VSO tussen wal en schip belanden. Hiervoor is er voor deze leerlingen een doorgaande lijn VSO-MBO nodig. In nauwe samenwerking met het ROC van Twente hebben we dit in 2019 en 2020 gerealiseerd in de vorm van het GO2MBO-traject en het pre-MBO traject. GO2MBO wordt in 2021 intern geaudit als onderdeel van onze continue evaluaties om de onderwijsformule door te ontwikkelen.

Onderwijsachterstanden

Attendiz ontvangt achterstandsmiddelen op basis van de cumi-regeling. Op de peildatum 1-10-2018 was het aantal leerlingen binnen de cumi-regeling 150, op 1-10-2019 waren dat er 155 en op 1-10-2020 130. De achterstandsmiddelen worden toegekend aan de afzonderlijke Attendiz-scholen. Uiteraard houden we ons daaraan en wijzen we de budgetten toe aan de scholen, conform de regeling. Daarnaast hebben we in 2020 ons onderwijsaanbod opnieuw doorontwikkeld. Dit moet helpen om achterstanden te voorkomen en de aansluitingen met vervolgbestemmingen te verbeteren. Bij deze doorontwikkeling zoeken we steeds de samenwerking met partners in het onderwijs en in de zorg.

“Panta Rhei heeft vriendelijke docenten en kleine, rustige klassen. Wanneer ik een vraag heb of met iets zit, kan ik altijd bij mijn mentor terecht. De school bevalt me dan ook prima. Als ik vrienden spreek die het reguliere onderwijs volgen, heb ik het idee dat zij meer moeten doen dan ik en dat het daar een stuk losser is. Doe mij maar rust en structuur. Zeker weten; daar voel ik me prettig bij. Ik zit nu in de derde en ga straks naar het Bataafs Lyceum. Mijn profiel? Maatschappij en Cultuur. Nee, ik weet nog niet wat ik later wil doen. Fijn vind ik het niet om weg te gaan bij Panta Rhei, maar ik zie er ook niet tegenop. Het wordt nu gewoon tijd om verder te gaan.”

Rubén Conejos
Leerling
Panta Rhei College

2.4 Bedrijfsvoering op orde

Herontwerp stafbureau

In 2020 werd in een ontwikkelplan voor het stafbureau en de bovenschoolse functies uitgewerkt welke ondersteuning het bestuur, de scholen en de medewerkers van Attendiz nodig hebben om onze strategische koers goed in te vullen. Het aantal fte's voor de ondersteuning blijft vrijwel hetzelfde. Wél voegt het stafbureau straks meer waarde toe op de plekken waar dat echt nodig is voor de ingezette koers. De voorstellen van de herpositionering van het stafbureau zijn uitgevoerd in 2020 en worden effectief met ingang van het schooljaar 2020/2021.

Integraal Huisvestingsplan

In het Integraal Huisvestingsplan (IHP) leggen de gemeente en scholen hun gedeelde visie op het scholenlandschap van de toekomst vast voor een periode van 16 jaar. Deze gedeelde langetermijnvisie helpt gemeenten en schoolbesturen strategische keuzes te maken en te bepalen hoe ze omgaan met investeringen. In de gemeenten Enschede en Almelo is het IHP vastgesteld in 2020. In Hengelo start dit proces in 2021. De gebouwinformatie van onze scholen en het Attendiz koersplan vormen samen de uitgangspunten voor het IHP.

Project vluchtveiligheid Onderwijscentrum Roessingh (OCR)

Het project vluchtveiligheid binnen OCR is afgerond, met uitzondering van de onderdelen wayfinding en de training 'Vluchtveiligheid personeel' in de nieuwe situatie. Deze beide onderdelen ondervinden hinder van Covid-19. De geplande training voor personeel is voor de tweede keer uitgesteld, omdat de groepen te groot zijn om de veiligheid te kunnen borgen.

Project nieuwbouw VSO Hengelo

Het nieuwbouwproject voor de arbeidsgerichte VSO-school loopt volgens planning. Het communicatietraject met personeel, ouders en leerlingen over de sloop en nieuwbouw is afgesloten. De aanbesteding is afgerond. De gunning vindt plaats in januari en de bouw start in maart 2021. In nauw overleg met de gemeente is besloten om bij het ontwerp van de school rekening te houden met een leerlingenprognose van 170 leerlingen. Dit betekent een uitbreiding van 30 leerlingen ten opzichte van het oorspronkelijke plan. De gemeente neemt deze ontwikkeling mee bij de uitwerking van het Integraal Huisvestingsplan in 2021.

Project nieuwbouw gymlokaal het Reliëf

In het najaar 2020 is gestart met de bouw van het nieuwe gymlokaal bij Het Reliëf. De bouw wordt naar verwachting afgerond in maart 2021. We verwachten hier een overschrijding van € 85.000 op de bouwkosten van het project. Waarschijnlijk zijn deze kosten voor rekening van Attendiz.

Duurzaamheid

Bij groot onderhoud, renovatie en nieuwbouw kunnen we onze duurzaamheidsambities mede financieren vanuit de exploitatievoordelen. Denk bijvoorbeeld aan de besparingen door energiebesparende maatregelen. In het IHP van de gemeenten wordt dit financieringsmodel gekoppeld aan renovatie en nieuwbouw. In 2020 is een onderzoek gestart naar vijf locaties die in aanmerking komen voor verduurzaming. In 2022 wordt dit opgenomen in de begroting. Het gaat om locaties waarvoor in de gemeentelijke IHP's geen nieuwbouw- of vernieuwbouwplannen zijn opgenomen. Voor scholen die wel in aanmerking komen voor nieuwbouw of vernieuwbouw wordt verduurzaming op dat moment onderdeel van het project. Bij al onze inkopen zijn milieubewuste keuzes een belangrijk criterium; bijvoorbeeld hergebruik van materialen door aannemers en milieuvriendelijke schoonmaakproducten.

Inkoop

In 2020 vonden twee relatief grote aanbestedingen plaats: de aanbesteding connectiviteit en telefonie en de aanbesteding voor de nieuwbouw VSO Hengelo. Beide tenders zijn succesvol afgerond. Met ingang van 2020 voeren we regelmatig structurele spendanalyses uit. Zo borgen we ook via deze weg dat we voldoen aan de aanbestedingswetgeving. In alle inkooptrajecten is een paragraaf opgenomen in relatie tot maatschappelijk verantwoord ondernemen. We verwachten dat bedrijven waarmee we samenwerken maatschappelijk verantwoord ondernemen. Social Return of Investment (SROI) wordt ingezet waar het kan door de toekomst van onze eigen leerlingen mee te nemen in de SROI doelstellingen. Op deze manier konden we in de afgelopen jaren meerdere van onze leerlingen helpen aan stageplekken en vaste banen bij onze leveranciers.

ICT

In 2020 voerden we een aantal grote verbeteringen door in de technische infrastructuur. Ten eerste hebben we in 2020 alle scholen gemigreerd naar Microsoft Intune. Dit betekent dat er geen servers meer op de scholen staan en dat we de werkplekken en software beheren vanuit de cloud. Daarnaast gingen we over naar een nieuwe leverancier voor printers, waarbij privacy (AVG) en mobile devices belang-

rijke aandachtspunten waren en zijn. Verder is de aanbesteding connectiviteit en telefonie afgerond. In 2020 gingen we ook hiervoor over op een nieuwe leverancier. Internetlijnen zijn omgezet, er werd een nieuwe telefooncentrale ingericht en we gebruiken nieuwe toestellen en abonnementen.

Informatiebeveiliging en AVG

In 2019 hebben we met veel zorgvuldigheid maatregelen geïmplementeerd om te voldoen aan de wet Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Het AVG-project is inmiddels afgerond en alle maatregelen zijn ingevoerd. In de dagelijkse praktijk is de werkwijze naadloos ingepast in ons reguliere werk. In 2020 zijn we gestart met een doorlopende cyclus waarin informatiebeveiliging en privacy structureel worden gemonitord en geborgd. In 2020 waren er twee officiële meldingen van datalekken, die allebei te maken hadden met een handeling van een dienstverlener. Via e-mail zijn privacygevoelige gegevens naar een verkeerde medewerker verstuurd. De e-mails zijn ingetrokken en daarna verwijderd. Er werd een besloten samenwerkingsomgeving ingericht, zodat we geen gegevens meer 'naar buiten' hoeven te versturen.

Meerjarig onderhoud

In 2020 hadden we een bedrag van € 1.347.641 begroot voor groot onderhoud. De daadwerkelijke besteding kwam dit jaar uit op € 928.197: een onderbesteding dus van € 419.444. Dit komt grotendeels doordat we de onderhoudsplanning voor 2020 niet volledig konden uitvoeren. Ten opzichte van 2019 gaven we wel € 259.851 meer uit aan groot onderhoud. Ondanks (en soms dankzij) Covid-19 is in 2020 bijna 70% van het werkplan gerealiseerd. Het geplande onderhoud dat niet aan bod is gekomen schuift door naar 2021.

“Volgend jaar gaan de huidige drie locaties van De Kapstok naar een nieuw gebouw. Dat wordt supermooi en we zijn er enorm trots op. Onze VSO-leerlingen verdienen die nieuwe plek. Er zijn zo veel meer nieuwe scholen gebouwd in Hengelo, maar de VSO-doelgroep is heel lang vergeten. We kunnen de expertise, die we in de loop der jaren hebben ontwikkeld, nu met elkaar bundelen.

Er is meer flexibiliteit mogelijk bij bijvoorbeeld ziekte van een leerkracht. Het is een win/win situatie. Leerlingen en ouders zijn nu al enthousiast. We krijgen zelfs open sollicitaties binnen door het nieuwe gebouw. Samen met de leerlingen gaan we ook een nieuwe naam bedenken. Nieuwe start, schone bezems. Iedereen krijgt hier energie!”

Sandy de Munck Mortier
Directeur De Kapstok

2.5 Ontwikkeling dienstbaar leiderschap

Introductie Nieuwe Gesprekkencyclus

Bij de start van het schooljaar 2019-2020 is de nieuwe gesprekkencyclus ingevoerd. Sleutelwoorden voor de nieuwe opzet zijn eenvoudig, doeltreffend en betekenisvol. Dit laatste is vooral afhankelijk van hoe de gesprekken worden gevoerd. De gesprekkencyclus geeft de leidinggevende zicht op het geheel van kwaliteiten van het team en maakt duidelijk welke uitdagingen de school in de toekomst moet pareren. Deze informatie is in 2020 gebruikt voor de strategische personeelsplanning en de vlootsschouw voor leraren. Om de gesprekkencyclus verder te versterken organiseren we in 2021 een training gesprekstechnieken voor leidinggeven-

Online leermodule Cognitieve leerpsychologie

In ons koersdocument beschrijven we hoe we dienstbaar leiderschap verder willen ontwikkelen en breder willen uitzetten in de organisatie. In 2020 hebben we deze stappen ook daadwerkelijk gezet. Alle medewerkers kregen toegang tot een online leermodule waarin we de kennis uit het leiderschapsontwikkelingstraject (LOT) delen. De 595 inschrijvingen en de terugkoppeling van deze kennis in diverse schoolteams gaven en geven een waardevolle impuls aan de kwaliteit van ons onderwijs, met versterking van de didactische vaardigheden als centraal thema.

“Voor Ernstig Meervoudig Beperkte kinderen is corona rampzalig. De kinderen waren alle structuur kwijt. Veel van onze kinderen hebben onder andere een stoornis in het autistisch spectrum. Voor hen was thuisonderwijs, vooral in het begin, ontzettend moeilijk. Ze begripen niet dat juf in beeld is bij hen thuis. Dat hoort niet. Juf hoort op school. Sommige kinderen gingen huilen, liepen weg van het beeldscherm en wilden niet met ons praten. Tijdens de tweede lockdown raakten ze daar meer aan gewend en vonden ze het eigenlijk wel leuk. Zo hebben we toch contact gehouden. We hadden relatief veel kinderen in de noodopvang. In hun eigen bubbel, eigen klas, met hun eigen juf. Zo veilig mogelijk, maar anderhalve meter afstand is met onze kinderen niet realistisch. Tot dusverre is dat bijna allemaal goed gegaan. Er werden wel een paar personeelsleden besmet, maar dat beperkte zich gelukkig tot milde klachten.”

Joke Wassink
Adjunct-directeur
OCR EMB-groep

2.6 Implementatie besturingsfilosofie

Medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO)

In het voorjaar van 2020 is het tweejaarlijks onderzoek naar de tevredenheid onder medewerkers (MTO) uitgevoerd. De uitkomsten geven aan dat onze medewerkers over het algemeen met plezier werken binnen Attendiz. Zij vinden gemiddeld dat ze voldoende professionele ruimte hebben. Goed nieuws, want dit is een belangrijk uitgangspunt in onze besturingsfilosofie. Minder positief zijn de medewerkers over de communicatie en informatievoorziening binnen Attendiz. Daarnaast blijft werkdruk een steeds terugkerend thema. Er zijn ook verschillen te zien tussen de scholen. Het MTO levert dus ook nadrukkelijk verbeterpunten op; daarmee gaan we aan de slag.

Goed samenspel rendeert

In februari 2020 voerde de Inspectie voor het Onderwijs haar vierjaarlijks bestuurlijk onderzoek uit bij Attendiz. In hoofdstuk 2.1 gaan we hier op in. De Inspectie concludeert dat het bestuur voor onderwijs zorgt van voldoende tot goede kwaliteit. Waar dat nodig is worden op de scholen verbeteringen doorgevoerd. De conclusies van de Inspectie bevestigen dat we op de goede weg zijn. Maar dat we ook beseffen dat er nog ruimte is voor verbeteringen.

Doorontwikkeling besturingsmodel

Het besluit over de herpositionering van het stafbureau heeft gevolgen voor een aantal functies. Vanaf het schooljaar 2020-2021 heeft de concernmanager Bedrijfsvoering de rol en opdracht om alle functies binnen de bedrijfsvoering (inclusief onderwijs & kwaliteit) van Attendiz aan te sturen. De concernmanager Algemene Zaken neemt een aantal concernbrede taken over van de bestuurder. Hierdoor krijgt deze meer ruimte voor de strategische positionering van Attendiz. De bestuurder draagt wel taken, maar geen verantwoordelijkheden en bevoegdheden over aan de concernmanager Algemene Zaken.

2.7 Beleid tijdens de Covid-19 crisis

Door de maatregelen rond Covid-19 moesten al onze scholen sinds het voorjaar van 2020 vorm geven aan onderwijs op afstand. Hierin onderscheiden we in 2020 twee periodes: het voorjaar (maart-juni) en het najaar (augustus-november). Alle scholen moesten in deze tijdvakken fysiek onderwijs combineren met afstandsonderwijs. Vanwege veiligheidsrisico's moesten sommige scholen zelfs sluiten voor fysiek onderwijs en volledig overgaan op afstandsonderwijs. In de tweede lockdown (vanaf december 2020) werd overal volledig afstandsonderwijs ingevoerd.

De overgang op afstandsonderwijs dwong ons om snel te schakelen. Dat lukte: we hebben laten zien dat we ondernemerschap in huis hebben. Veelbelovende initiatieven en ideeën kregen volop ruimte en werden snel in de praktijk gebracht; binnen de scholen én schooloverstijgend. Unaniem werd een grote verantwoordelijkheid gevoeld om alle leerlingen in beeld te krijgen en te houden. Waar mogelijk werkten we samen met ouders, leerplicht en hulpverlening om dit voor elkaar te krijgen. In overleg met gemeenten en hulpverlening werd gezorgd voor de opvang van kwetsbare leerlingen en voor leerlingen van ouders in cruciale beroepen. Hierin pakten de Commissies voor de Begeleiding (CvB's) en de crisisteams een centrale rol.

ICT

In 2020 bestempelde Covid-19 ICT tot een nog belangrijker aandachtsgebied. ICT maakte het technisch mogelijk om goed les op afstand te volgen of te geven. Dankzij onze keuze voor het platform Office365 ging dit relatief makkelijk en veilig. Er is aanzienlijk geïnvesteerd in devices. Dit zorgt ervoor dat leerlingen thuis een goed werkend apparaat hebben om lessen te volgen en hun schoolwerk te maken. In 2020 investeerden we € 466.378 in devices voor medewerkers en leerlingen. Hiervoor deden we merendeels een beroep op eigen financiële middelen; daarnaast maakten we gebruik van subsidies.

Naast de investeringen in hardware verzorgden we in versneld tempo online trainingen over de inzet van digitale middelen voor goed en efficiënt afstandsonderwijs. Tegelijkertijd kregen alle leerlingen toegang tot hun eigen online leeromgeving. Al onze scholen ontwikkelden scenario's voor afstandsonderwijs voor hun eigen doelgroep. Daarnaast zijn we vanuit breder strategisch perspectief gestart met een evaluatie van het onderwijs op afstand. De evaluatie is een belangrijk startpunt om een brede ambitie en

visie te formuleren voor ons onderwijs in de toekomst. Inmiddels is de evaluatie afgerond; de uitwerking ervan en de visievorming zijn in gang gezet.

Kwaliteit van het afstandsonderwijs

Onze scholen hebben het afstandsonderwijs vorm gegeven binnen hun professionele ruimte. De uitwerkingen hiervan lopen uiteen. Enerzijds heeft dit te maken met de doelgroep en het type onderwijs, anderzijds met de reeds bestaande infrastructuur en kwaliteit binnen de school. Bij de terugblik op de periode van afstandsonderwijs stelden we onszelf de vraag of de kwaliteit van het onderwijs voldoende was. Hiervoor hanteren we drie belangrijke criteria:

- leerlingen moeten zich veilig voelen
- leerlingen moeten voldoende leren (naar eigen mogelijkheden)
- leraren moeten goed les geven

Om dit te bereiken hebben we in 2020 alles op alles gezet. Dat durven we - met gepaste bescheidenheid - rustig te stellen. Tegelijkertijd is niet helemaal duidelijk of dat voldoende was. Het bestuurlijk zicht op het afstandsonderwijs is beperkter dan bij fysiek onderwijs. We konden normale (kwaliteits)routines zoals lesbezoeken, collegiale consultaties en audits immers niet uitvoeren. Wat de veiligheid betreft hebben we het over het algemeen goed gedaan. Zowel ouders als leerlingen zijn tevreden over de manier waarop hun school contact onderhoudt en opvang organiseert waar dat nodig is. Over de vraag of leerlingen voldoende hebben geleerd verschillen de meningen. Deze opvatting wordt ondersteund door de resultaten van de najaarstoetsen; ook die lopen nogal uiteen.

Tot slot nog een belangrijk aandachtspunt: het ontbreekt ons nog aan een breed gedragen overeenstemming over wat kwalitatief goed online onderwijs is. En aan welke voorwaarden dit moet voldoen. In dit kader kijken we belangstellend vooruit naar de uitkomsten van de evaluatiegesprekken in 2021. We verwachten dat we ons digitale onderwijs (en de voorwaarden daarvoor) op basis van deze uitkomsten gaan doorontwikkelen.

HR

Covid-19 heeft impact op alle medewerkers. Naast de zichtbare invloed op het verzuim brengt het virus ook angst en onzekerheid met zich mee. Covid-19 heeft invloed op de aanwezigheid en veiligheid van personeel.

Collega's geven aan dat de onzekerheid extra werkdruk met zich meebrengt. De impact hiervan is vooral zichtbaar binnen de scholen zelf. Uit onderzoek blijkt dat medewerkers niet alleen bang zijn dat ze zelf het virus oplopen, maar ook druk ervaren door de uitval van collega's binnen de scholen. Met Human Capital Care is afgesproken dat medewerkers die uitvallen door angst op zeer korte termijn op consult komen bij de bedrijfsarts. Het blijkt dat op basis van het advies van de bedrijfsarts goede afspraken zijn te maken met de medewerker. Dit resulteerde er onder meer in dat een medewerker die niet fysiek voor de klas stond, wel een andere taak binnen de school kon uitvoeren. De totale impact voor Attendiz is lastig in kaart te brengen, maar kan ons wel relevante informatie opleveren. We hebben in 2020 vooral gezien hoe wendbaar onze medewerkers zijn. De snelheid waarmee binnen de school organisatorische aanpassingen zijn doorgevoerd is bewonderenswaardig. Dit geldt ook voor het tempo waarin onze medewerkers zich digitale vaardigheden voor het afstandsonderwijs hebben aangeleerd.

Huisvesting en facilitaire zaken

In 2020 dicteerde Covid-19 vrijwel alles op facilitair gebied. Op alle scholen zijn hygiënische middelen en schoonmaakmiddelen geleverd en werd een vlotte bestelprocedure ingericht voor desinfectiematerialen, mondkapjes en persoonlijke hygiëne. We maakten goede afspraken met het schoonmaakbedrijf over extra hygiënemaatregelen en er zijn CO² meters geplaatst in de lokalen in de scholen. Hierop kan de docent zien of een lokaal voldoet aan alle maatregelen. Onze huisinstallateur onderzocht de ventilatiesystemen op alle scholen; deze voldoen aan de actuele regelgeving.

“Corona dwong ons om van het ene op het andere moment onderwijs op afstand te organiseren. Als i-coach was en ben ik daar nauw bij betrokken. We waren al aan het onderzoeken hoe je thuiszittende leerlingen onderwijs kunt aanbieden. Bovendien hadden de scholen van Attendiz de randvoorwaarden al op orde. Chromebooks, Microsoft Office inclusief Teams waren al beschikbaar. Zo konden we ons direct concentreren op het belangrijkste: de menselijke factor. Voor onze leerlingen staan structuur en duidelijkheid op één. Ook in de online en hybride vormen wilden we daarom de vertrouwde lesroosters aanhouden. Dat is gelukt. Al binnen een paar weken gingen enquêtes uit naar zowel de leerlingen als de ouders. Op basis van de uitkomsten konden we methodes of programma's bijstellen. Al met al is de omslag naar online voorspoedig verlopen en halen we hier waardevolle learnings uit voor de toekomst.”

Robin van Emmerloot
Leraar informatica en i-coach
Panta Rhei College

2.8 Financieel beleid

Investeren in menselijk kapitaal

Vanaf 2020 volgen we de nieuwe koers van Attendiz. Die is erop gericht om Attendiz te ontwikkelen en te versterken door te investeren in ons menselijk kapitaal. Hiervoor hebben we in het begrotingsproces van 2020 de nodige financiële middelen gereserveerd. Deze investeringen komen grotendeels uit ons eigen vermogen. We houden onze financiële middelen niet op de plank, maar besteden ze aan de optimalisering van ons onderwijs.

Integrale planning en control cyclus

Per 2020 gaan we verder op het ingeslagen pad van sturing en beheersing van Attendiz conform onze integrale planning en control cyclus. Door deze cyclus consequent te volgen kunnen we onze ambities beter en zorgvuldiger verwezenlijken.

Integraal risicomanagement

2020 was het jaar waarin we integraal risicomanagement beschreven en invoerden volgens het COSO Enterprise Risk Management-raamwerk. In dit kader werd een grondige risico-inventarisatie uitgevoerd; de initiële risico-inventarisatie is gedaan door het CMT en een projectteam. We staan in elke kwartaalrapportage stil bij de ontwikkeling van risico's en het effect van de beheersmaatregelen. In de komende periode zetten we in op de verhoging van het risicobewustzijn in onze organisatie, en op een algemenere herkenning en verankering van het risicomanagement.

Procesoptimalisaties

Op basis van onder meer de risico-inventarisatie, maar ook van procesanalyses, hebben we in 2020 een aantal processen verbeterd. Dit gaat voornamelijk om administratieve processen binnen HR en de financiële administratie, bijvoorbeeld inkoop en factuurafhandeling, maar ook betalingsprocessen. Deze verbetertrajecten krijgen een vervolg in 2021.

Meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting komt voort uit de resultaten van de nieuwe planning en controlcyclus. Om het verband tussen deze resultaten en de begroting duidelijk te maken, werd vóór de begroting eerst een kaderbrief uitgegeven. In deze brief worden de belangrijkste kaders en uitgangspunten voor de meerjarenbegroting benoemd. Hiermee is deze begroting naast een cijfermatig document ook een financiële vertaling van ons integrale beleid.

De begroting is opgesteld door de budgethouders (schooldirecteuren, concernmanagement en bestuur) in samenspel met adviseurs op de beleidsgebieden onderwijs en kwaliteit, huisvesting en facilitair, personeel en financiën.

Administratieve verplichting

Het bestuur is verplicht een administratie te voeren van de vermogenssituatie van de stichting. Voorafgaand aan het nieuwe boekjaar stelt het bestuur de herijkte koers en de meerjarenbegroting vast voor het nieuwe boekjaar. Deze stukken worden voorgelegd aan de Raad van Toezicht, die goedkeuring verleent voordat het nieuwe boekjaar in gaat. Binnen zes maanden na afloop van het boekjaar maakt het bestuur de balans en de staat van baten en lasten op. Daarna geeft Attendiz een accountant de opdracht om deze gegevens te controleren.

Treasury

Attendiz heeft een [Treasurystatuut](#). Het treasurystatuut is een regeling voor de sturing, beheersing en verantwoording van de financiële stromen en posities en de risico's die hieraan zijn verbonden. Ons statuut voldoet aan de eisen van het Ministerie van OC&W, conform de regeling beleggen en belenen die is goedgekeurd door de Raad van Toezicht. Attendiz had in 2020 geen leningen, beleggingen en derivaten. De financiële middelen zijn beschikbaar via Schatkistbankieren. Deze middelen zijn geborgd; bij een onverhoopt faillissement van een bank lopen we dus geen risico. We kunnen altijd beschikken over onze middelen en deze op elk moment direct opnemen.

Financiële instrumenten

Algemeen

Attendiz maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten. Deze stellen ons bloot aan rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico's. Om deze risico's te beheersen heeft de stichting Attendiz een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld. Hiermee beperken we de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten - en daarmee de financiële prestaties. De stichting handelt niet in afgeleide financiële instrumenten om risico's te beheersen.

Kredietrisico

Stichting Attendiz loopt kredietrisico over vorderingen die zijn opgenomen onder debiteuren en overige vorderingen en liquide middelen. Voor debiteuren waarvoor we een significant kredietrisico lopen is een voorziening getroffen.

Onze kredietrisico's worden hoofdzakelijk bepaald door de individuele kenmerken

van onze afzonderlijke afnemers. Er is geen sprake van een concentratie van kredietrisico bij één of enkele afnemers.

Liquiditeitsrisico

Het kasstroomrisico is beperkt. Stichting Attendiz bewaakt haar liquiditeitspositie via opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het management ziet erop toe dat er steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om te voldoen aan de verplichtingen.

Renterisico

Renterisico's zijn gezien de aard van Stichting Attendiz (onderwijsinstelling, geen vreemde valuta, geen langlopende schulden etc.) niet van toepassing, omdat de stichting geen uitstaande leningen heeft.

Verantwoording en allocatie middelen

Werkdrukmiddelen

In het schooljaar 2019-2020 is per leerling € 255 ontvangen voor 1706 leerlingen. In schooljaar 2020-2021 ontvangen we € 502,76 per leerling voor 1711 leerlingen. Over verslagjaar 2020 verantwoordt Attendiz zich over 7/12e van de middelen uit schooljaar 2019-2020 en over 5/12e van de middelen uit schooljaar 2020-2021. Dit is een totaalbedrag van € 609.212.

De scholen van Attendiz maken verschillende keuzes voor de inzet van de middelen. Maatwerk in de aanpak tegen werkdruk is belangrijk. Teams op de scholen hebben gesprekken over werkdruk en de manieren waarop we die kunnen verbeteren. Op basis daarvan stelt elke school een plan op dat beschrijft hoe de middelen worden besteed. Op de scholen heeft de personeelsgeleding van de medezeggenschapsraad (PMR) ingestemd met deze plannen. Daarmee gaat zij ook akkoord met de besteding van de middelen.

De maatregelen (en daarmee de middelen) tegen werkdruk omvatten overwegend extra leerondersteuning, vaak in de vorm van onderwijsassistentie. In de onderstaande tabel specificeren we waaraan de middelen zijn besteed.

Bestedingscategorie	Verslagjaar 2020 (T)
Personeel	547.400
Materieel	7.765
Professionalisering	19.194
Overige	37.414
TOTALE LASTEN	611.773

Prestatiebox

Bovenop de reguliere bekostiging ontvangt Attendiz extra budget. Deze zogenaamde prestatiebox is -naast middelen voor cultuureducatie - bedoeld voor realisatie van de volgende vier actielijnen:

- Talentontwikkeling door uitdagend onderwijs
- Een brede aanpak voor duurzame onderwijsverbetering
- Professionele scholen
- Doorgaande ontwikkelijnen

We streven naar continue kwaliteitsverbetering en zo stimulerend mogelijk onderwijs op onze scholen. In dit kader besteden we veel tijd aan de doorgaande ontwikkelijnen en de overgang van bijvoorbeeld SO naar PO of VSO. Onderwijsverbetering vindt zowel Attendiz-breed plaats als per locatie. Zo hebben we onder meer een eigen auditteam en omschrijven we de doelen van de onderwijsverbetering in onze jaarplannen. Professionele scholen vragen om professionele medewerkers. Dat is ook het gedachtegoed van onze Attendiz Academie: hier verzorgen we centraal de (na)scholing voor alle medewerkers. In 2020 zijn de middelen uit de prestatiebox voor cultuureducatie gebruikt voor verschillende culturele activiteiten met de leerlingen, zoals museabezoek, creatieve workshops en muziek in de klas.

2.9 Risico's en risicobeheersing

Administratieve organisatie en interne beheersing

Functiescheiding en administratieve organisatie

Attendiz past functiescheiding toe bij alle belangrijke (financieel) administratieve processen. Inkoopfacturen worden geautomatiseerd verwerkt. Op belangrijke stappen in het proces passen we naast functiescheiding waar nodig ook het vier ogen-principe toe. De afdeling Financiën controleert de boekhouding en beheert de contacten met de banken. Deze afdeling beheert ook de bankrekeningen, bankpassen en volmachten. Huisvestingsprojecten worden financieel aan de gemeenten verantwoord aan de hand van projectadministraties. Het groot onderhoud aan gebouwen wordt in opdracht gegeven door de afdeling Huisvesting & Facilitair, die ook de begroting bewaakt. Waar dat noodzakelijk is worden contracten op centraal niveau aanbesteed conform de aanbestedingswetgeving. Waar nodig of wenselijk kopen we diensten of producten centraal in volgens de inkoopkalender en het inkoopbeleid.

De gegevens voor de verkoopfacturen en declaraties worden verzameld op de locaties. Daarna worden ze op een centraal punt aangemaakt en verwerkt in de boekhouding. Al onze scholen hebben een banksaldo en kasgeld voor kleine transacties.

De personeels- en salarisadministratie is zodanig ingericht dat leidinggevende, HR medewerker of de functionaris zelf gegevens kunnen aanpassen in het HR administratiesysteem. De leidinggevende moet hier altijd eerst formeel akkoord op geven. Als tweede en derde geven respectievelijk een HR medewerker en het administratiekantoor hun akkoord.

Planning en control cyclus

Met de integrale planning en control cyclus streven we naar sturing en beheersing op alle relevante beleids- en aandachtsgebieden. De cyclus is gebaseerd op de continue verbetercyclus PDSA (plan- do- study- act) en bevat de volgende planningsproducten: koers en jaarplan, schoolplan, meerjarenbegroting en bestuursformatieplan. De implementatie en uitvoering van deze plannen wordt structureel gemonitord aan de hand van het managementinformatiesysteem. Daarnaast bewaken we dit via de maandelijkse financiële rapportages en aan de hand van de integrale kwartaalrapportages.

Governance

De Raad van Toezicht (RvT) is werkgever ván en klankbord vóór het bestuur. De RvT houdt integraal toezicht op de kwaliteit van het bestuur en van het geboden onderwijs.

Binnen de wettelijke en statutaire verantwoordelijkheden van elk lid van de RvT is vooral de voorzitter verantwoordelijk voor de voortgang van de werkzaamheden en het besluitvormingsproces van de RvT. Samen met de bestuurder is ook met name de voorzitter verantwoordelijk voor een goed overleg tussen het bestuur en de RvT. Bij de samenstelling van de RvT wordt gelet op diverse taken en bevoegdheden, zoals vastgelegd in de statuten. Gelet daarop wordt gestreefd naar een samenstelling waarin de volgende deskundigheidsgebieden vertegenwoordigd zijn: kennis van bestuurlijke verhoudingen, onderwijs en begeleiding, financiële kennis, juridische kennis en human resource management. De RvT heeft daarnaast een audit commissie, bestaande uit twee leden. De samenstelling en werkwijze van de RvT is vastgelegd in een huishoudelijk reglement dat is gepubliceerd op onze website.

Risicomanagement

De omgeving van Attendiz is relatief dynamisch en complex. Er zijn veel partners en partijen die invloed hebben op ons werkveld. In 2020 heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden. Via de integrale kwartaalrapportages monitoren we de belangrijkste risico's en de effecten van de beheersmaatregelen. In de uitgevoerde risico-inventarisatie zijn de volgende risico's benoemd:

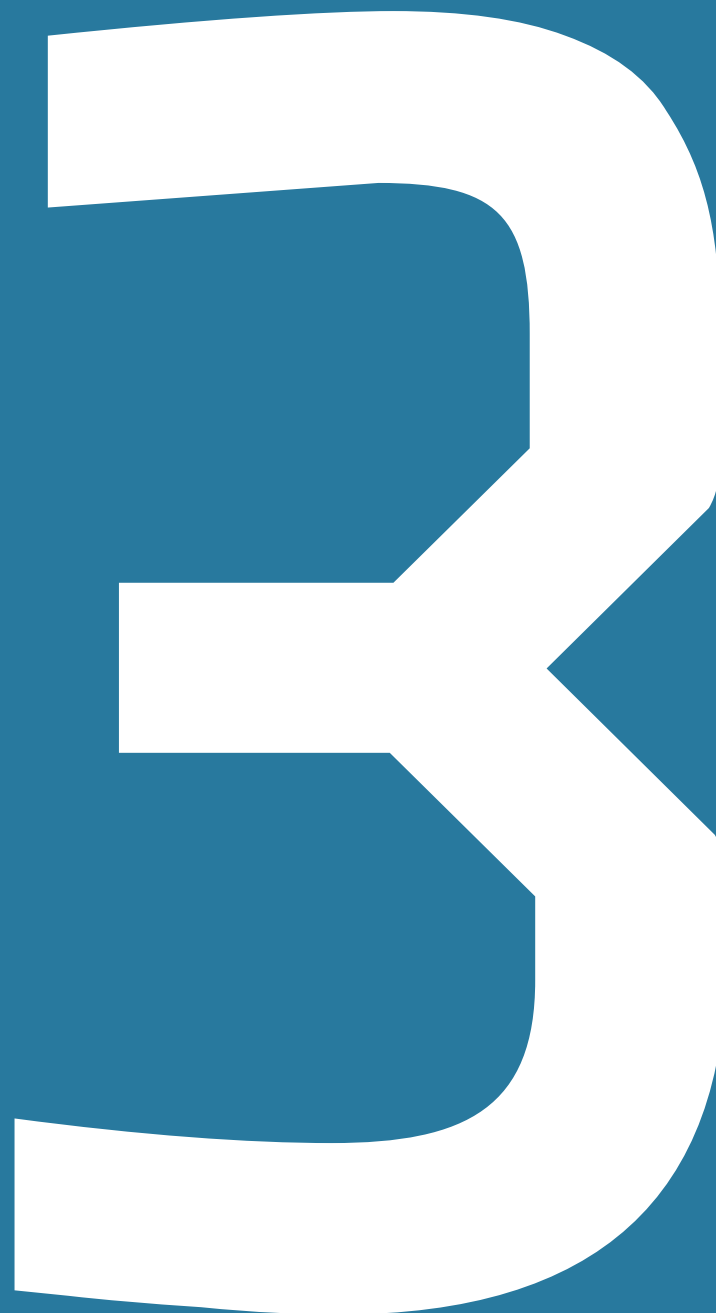
1. Fluctuaties in leerlingaantallen. Het (voortgezet) speciaal onderwijs is de laatste schakel in de keten van het onderwijs. Leerlingaantallen en daarmee capaciteitsbehoeften zijn hierdoor lastig te voorspellen. De impact op de (financiële) bedrijfsvoering is groot vanwege de intensiteit van de personele organisatie (verhouding fte : leerling). Maatregelen zijn gericht op data-analyse en vroegtijdig contact met de samenwerkingsverbanden over verwachtingen t.a.v. toelaatbaarheidsverklaringen.
2. Herpositionering van het onderwijs. Doorontwikkeling en verandering van onderwijsformules is soms noodzakelijk om de kwaliteit van het onderwijs structureel te verbeteren. Tegelijk kan het in de overgang naar 'het nieuwe' tijdelijk onrust met zich meebrengen vanwege onzekerheden en (tijdelijke) instabiliteit. Maatregelen zijn eigenaarschap bij teams neerleggen en goede communicatie in het verandermanagement.

3. Verdichting van de leerlingpopulatie. Landelijk en ook binnen Attendiz is sprake van 'verdichting', dat wil zeggen dat groepen gemiddeld complexer worden. Leerlingen die in het verleden naar het (voortgezet) onderwijs gingen gaan nu naar het SBO en/of regulier onderwijs. Consequentie is dat de ervaren werkdruk toeneemt met als risico een hoger ziekteverzuim en meer vervangingskosten. Maatregelen zijn o.a. het door professionalisering leren (Attendiz Academie) omgaan met nieuwe complexere situaties.
4. Arbeidsmarkt en personeelsbeleid. De huidige krapte op de arbeidsmarkt, in het bijzonder wat betreft leerkrachten en schoolleiders, leidt tot een grote uitdaging in de strategische personeelsplanning. Maatregelen zijn gericht op innovatie van HRM en meer waardering voor het vak en de medewerker, zodat Attendiz een interessante en aantrekkelijke werkgever blijft in de regio.
5. Negatieve verevening Passend Onderwijs. Bij een gelijkblijvend deelname percentage (voortgezet) speciaal onderwijs beschikken de scholen voor regulier onderwijs (basis en voortgezet), landelijk en in de regio, over steeds minder budgetten voor de zogenaamde zware ondersteuning. Deze vicieuze cirkel is een probleem op het niveau van het stelsel als geheel maar leidt de komende jaren tot financiële problemen bij de samenwerkingsverbanden waar Attendiz onderdeel van uitmaakt. Attendiz probeert zoveel als mogelijk samenwerking te entameren met het regulier onderwijs en de zorg. Door uitwisseling van kennis en expertise met het regulier onderwijs is het streven om de problemen zoveel als mogelijk voor te zijn.
6. Specifieke onderwijsbekostiging. Attendiz ontvangt een aantal specifieke toelages om het onderwijsproces te ondersteunen. De beschikbaarheid hiervan is afhankelijk van externe partijen in de regio.
7. Tegenvallers in bouw- en renovatieprojecten. Attendiz heeft kansen en mogelijkheden gecreëerd voor innovatie en modernisering van de onderwijshuisvesting. De diverse huisvestingsprojecten en investeringen impliceren tegelijk ook risico's die zich kunnen voordoen bij dergelijke vraagstukken. Maatregelen zijn gericht op het neerzetten van stevige projecorganisaties en inzet van specifieke kennis en know how die Attendiz niet zelf in huis heeft.

Financiën (Continuïteit)

- 3.1 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief
- 3.2 Staat van Baten en Lasten en Balans
- 3.3 Financiële positie

38

Dit hoofdstuk bevat de verantwoording over de financiële staat van het bestuur. Het geeft de belangrijkste financiële gegevens weer en is los van de jaarrekening te lezen. De eerste paragraaf gaat in op ontwikkelingen in meerjarig perspectief, in de tweede paragraaf staan analyses van de baten en lasten en de balans en in de laatste paragraaf komt de financiële positie van het bestuur aan bod.

Leerlingaantallen

	Vorig jaar 2019 (T-1)	Verslag jaar 2020 (T)	Begroting 2021 (T+1)	Begroting 2022 (T+2)	Begroting 2023 (T+3)
Aantal leerlingen (peildatum 1-10)	1.706	1.711	1.680	1.680	1.680

3.1 Ontwikkeling in meerjarig perspectief

Ingegeven door de vereveningsopdracht zijn leerlingaantallen vanaf 2015 van 2.009 gedaald naar 1.693 in 2018. Vanaf 2019 is de daling gestopt en schommelt het leerlingaantal in drie achtereenvolgende jaren rond de 1.700. Het uitblijven van een verdere daling van leerlingaantallen is in lijn met het landelijke beeld. In de afgelopen jaren blijven leerlingen vanuit het regulier onderwijs instromen in het speciaal (voortgezet) onderwijs. Hoewel de vereveningsopdracht een belangrijke ambitie blijft, leidt een prognose gebaseerd op het beeld in de afgelopen jaren tot een begroot leerlingaantal dat maar licht daalt. Deze prognose geeft in onze overtuiging, gezien de manier waarop landelijk en regionaal naar het vraagstuk wordt gekeken, een reëel beeld.

FTE

	Vorig jaar 2019 (T-1)	Verslag jaar 2020 (T)	Begroting 2021 (T+1)	Begroting 2022 (T+2)	Begroting 2023 (T+3)
Bestuur en management	19	17	23	23	23
Onderwijzend personeel	186	183	183	181	181
Ondersteunend personeel	180	185	178	178	178
TOTAAL FTE (peildatum 31-12)	384	385	384	382	382

Om de daling van het leerlingaantal vanaf 2015 het hoofd te kunnen bieden, is het aantal formatieplaatsen in de afgelopen jaren gereduceerd. In 2019 was de daling nog 27 fte. Omdat het leerlingaantal in de afgelopen periode relatief stabiel is gebleven, is ook het aantal formatieplaatsen in 2020 nagenoeg gelijk gebleven aan het jaar ervoor. Het aantal formatieplaatsen is 385, in 2019 was dat nog 384. In de komende jaren verwachten we aan de hand van de relatief beperkte daling van de leerlingaantallen te dalen naar 382 formatieplaatsen.

3.2 Staat van baten en lasten en Balans

Staat van baten en lasten

	Vorig jaar 2019 (T-1)	Begroting verslagjaar 2020 (T)	Realisatie verslagjaar 2020 (T)	Begroting 2021 (T+1)	Begroting 2022 (T+2)	Begroting 2023 (T+3)	Verschil verslagjaar t.o.v. begroting		Verschil verslagjaar t.o.v. vorig jaar	
BATEN										
Rijksbijdragen	37.140.846	35.842.057	38.717.280	37.870.593	37.386.634	37.057.108	2.875.223	8,0%	1.576.434	4,2%
Overige overheidsbijdragen en subsidies	493.605	450.569	555.374	479.685	403.478	401.778	104.805	23,3%	61.769	12,5%
Overige baten	888.042	601.421	1.363.713	944.713	808.109	764.357	762.292	127%	475.671	53,6%
TOTAAL BATEN	38.522.493	36.894.047	40.636.367	39.294.991	38.598.221	38.223.243	3.742.320	10,1%	2.113.874	5,5%
LASTEN										
Personeelslasten	31.645.570	29.587.242	32.545.141	32.313.409	31.991.908	31.815.421	2.957.899	10,0%	899.574	2,8%
Afschrijvingen	981.371	939.542	1.113.916	1.081.794	1.201.754	1.065.462	174.374	18,6%	132.545	13,5%
Huisvestingslasten	2.917.875	3.261.653	3.207.814	3.209.488	3.005.784	2.936.184	-53.839	-1,7%	289.939	9,9%
Overige lasten	3.235.221	3.413.750	3.336.973	2.915.837	2.580.860	2.526.170	-76.777	-2,3%	101.752	3,2%
TOTAAL LASTEN	38.780.037	37.202.187	40.203.844	39.520.529	38.780.305	38.343.236	3.001.657	8,1%	1.423.807	3,7%
SALDO										
Saldo baten en lasten	-257.544	-308.140	432.523	0	0	0	740.663	-240%	690.067	-268%
Saldo financiële baten en lasten	-11.592	0	-7.494	0	0	0	-7.494	100%	4.098	-35%
TOTAAL RESULTAAT	-269.136	-308.140	425.029	-225.538	-182.084	-119.993	733.169	-238%	694.165	-258%

Het exploitatieresultaat in het verslagjaar 2020 is € 425.029 positief. In de begroting is voor de vergelijkbaarheid met de realisatie 2020 binnen de opbrengsten sprake van verschuivingen tussen de Overige overheidsbijdragen en subsidies en Overige baten naar de Rijksbijdragen ten gevolge van een herrubricering van Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen SWV en overige baten / subsidies. Het resultaat is € 733.169 beter dan begroot, en overwegend te verklaren door eenmalige ontvangsten die betrekking hebben op voorgaande jaren, of waar in de komende jaren nog additionele kosten tegenover komen te staan. Wat betreft de eerste verklaring gaat het om aangevraagde compensatie transitievergoedingen langdurig zieken (€ 403.772) over de jaren 2015 tot en met 2020. Daarnaast is in 2020 vanuit het Participatiefonds compensatie ontvangen (€ 482.398) voor de herwaardering van OOP-functies. Het functiehuis is herzien en (OOP) functies zijn gehervardeerd met ingang van augustus 2020, conform cao-afspraken. Het eenmalig ontvangen bedrag is bedoeld ter compensatie van de additionele loonkosten die vanaf augustus 2020 door Attendiz worden bekostigd. Voor de ontvangen compensatie, minus de reeds betaalde additionele loonkosten, is een bestemmingsreserve gevormd. Verder is in 2020 additionele bijzondere bekostiging ontvangen voor de beloning van leraren in het vso (€ 154.810). Tegenover deze additionele bekostiging staat in 2021 pas additionele loonkosten, voor deze ontvangen bekostiging is daarom ook een bestemmingsreserve gevormd.

Zonder deze eenmalige additionele opbrengsten is het exploitatieresultaat 2020 € 526.990 negatief, dat is € 218.850 slechter dan begroot. Het negatieve begrotingsresultaat is overwegend het gevolg van extra Covid-19 gerelateerde uitgaven (€ 122.000), zoals extra schoonmaak- en energiekosten. Daarnaast is er € 214.000 meer uitgegeven aan verzuimvervanging dan begroot, deels veroorzaakt door Covid-19. Ook zijn in 2020 uitgaven gedaan in het kader van cao-afspraken in relatie tot eenmalige uitkeringen aan personeel, waarvoor Attendiz in 2019 reeds bekostiging had ontvangen (€ 168.000) en een bestemmingsreserve voor had gevormd. Deze additionele kosten zijn gedeeltelijk gecompenseerd door hogere opbrengsten (met name detacheringsofbrengsten ter waarde van € 351.000) en lagere uitgaven in relatie tot nascholing.

Het exploitatieresultaat van 2020 is beter dan het exploitatieresultaat in 2019. Ook hier ligt de belangrijkste verklaring in de eenmalig ontvangen gelden, maar ook in het feit dat Attendiz minder flexibel personeel heeft ingezet, als gevolg van de relatief stabiele ontwikkeling in relatie tot leerlingaantallen.

In het begrotingsproces 2021 – 2025 is ingezet op een sluitende operationele exploitatie, daarnaast is ruimte gecreëerd om investeringen te doen ter onder-

steuning van de koers van Attendiz, investeren in menselijk kapitaal. Deze investeringen zijn nodig om op middellange termijn kwantitatief en kwalitatief het juiste personeelsbestand te hebben, welke zodoende ook moet leiden tot een sluitende exploitatie op de middellange termijn en waarbij kwalitatief goed onderwijs is geborgd. Zonder deze eenmalige investeringen is de meerjarenbegroting in de jaren 2021 – 2025 positief.

De uitbraak van Covid-19 vanaf eind februari 2020 heeft invloed gehad op Attendiz. In 2020, maar dat geldt ook voor 2021, streven we naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke (en lokale) maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van reguliere werkzaamheden en noodzakelijke besluitvorming. In 2020 hebben we daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. Een crisisteam richt zich op de noodzakelijke en urgente besluitvorming. Daarnaast monitoren we de effecten van de crisis op onze financiële situatie nauwgezet. Gezien de huidige ontwikkelingen en de solide vermogens- en liquiditeitspositie is de continuïteit van Attendiz gewaarborgd.

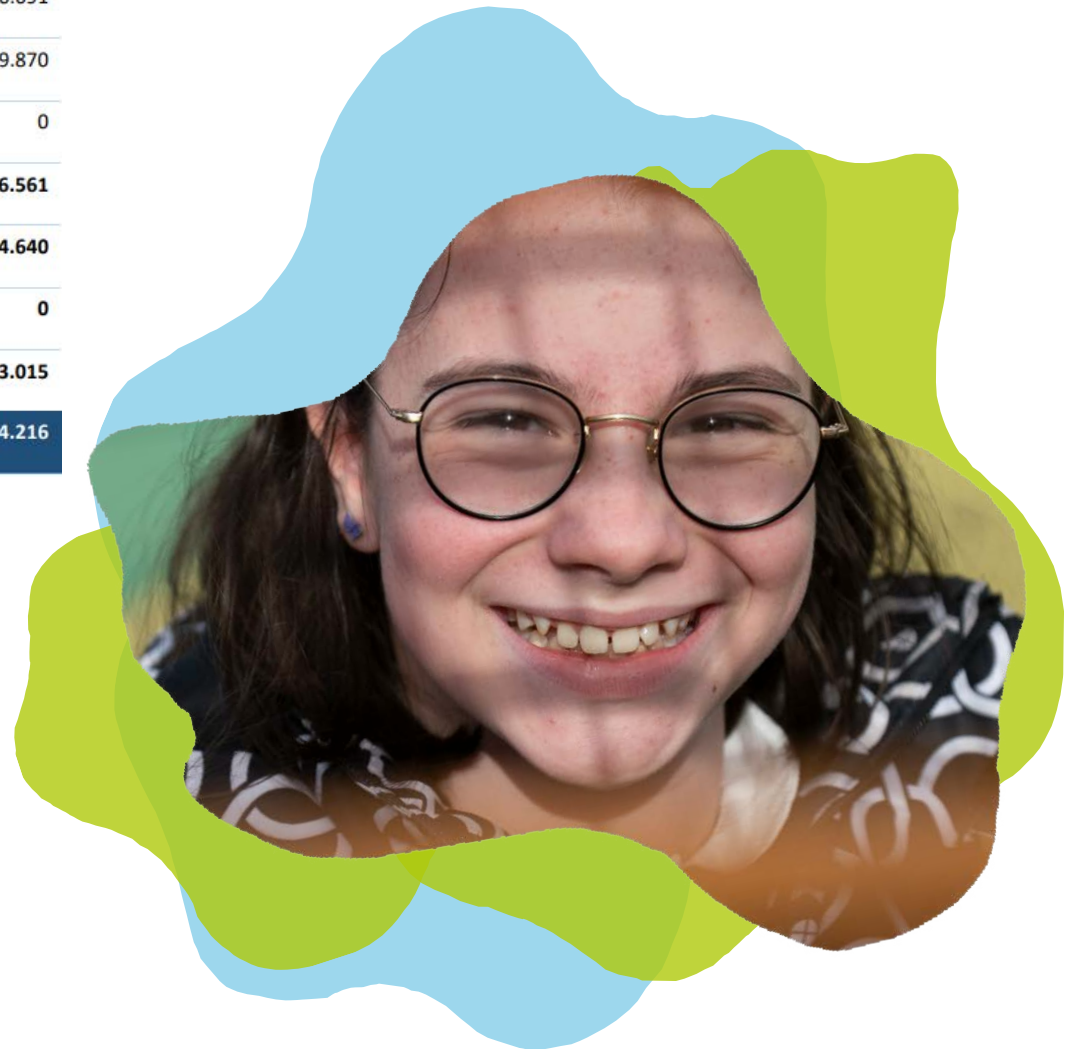

Balans in meerjarig perspectief

	Vorig jaar 2019 (T-1)	Realisatie verslagjaar 2020 (T)	Begroting 2021 (T+1)	Begroting 2022 (T+2)	Begroting 2023 (T+3)
ACTIVA					
VASTE ACTIVA					
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	6.297.201	6.088.400	6.509.390	6.149.522	6.102.758
Financiële vaste activa	0	0			
Totaal vaste activa	6.297.201	6.088.400	6.509.390	6.149.522	6.102.758
VLOTTENDE ACTIVA					
Vorraden	35.368	17.201	10.000	0	0
Vorderingen	2.477.041	3.376.646	2.650.394	2.620.308	2.611.020
Kortlopende effecten	0	0	0	0	0
Liquide middelen	6.424.903	6.835.659	4.420.752	5.157.329	5.080.438
Totaal vlottende activa	8.937.312	10.229.506	7.081.146	7.777.637	7.691.458
TOTAAL ACTIVA	15.234.513	16.317.906	13.590.536	13.927.159	13.794.216

Balans in meerjarig perspectief

	Vorig jaar 2019 (T-1)	Realisatie verslagjaar 2020 (T)	Begroting 2021 (T+1)	Begroting 2022 (T+2)	Begroting 2023 (T+3)
PASSIVA					
EIGEN VERMOGEN					
Algemene reserve	5.568.030	5.836.729	5.406.195	5.441.897	5.536.691
Bestemmingsreserves	2.945.146	3.101.477	2.332.443	2.114.657	1.899.870
Overige reserves en fondsen	0	0	0	0	0
Totaal eigen vermogen	8.513.176	8.938.206	7.738.638	7.556.554	7.436.561
Voorzieningen	2.705.811	3.036.062	2.498.983	2.987.010	3.054.640
Langlopende schulden	0	0	0	0	0
Kortlopende schulden	4.015.526	4.343.638	3.352.915	3.383.594	3.303.015
TOTAAL PASSIVA	15.234.513	16.317.906	13.590.536	13.927.159	13.794.216

De balanstotalen zijn in 2020, met uitzondering van de materiele vaste activa, gestegen ten opzichte van 2019. De gestegen vorderingen zijn voornamelijk het gevolg van de voorbereiding en start van twee nieuwbouwprojecten. We hebben daarvoor uitgaven gedaan, maar hebben nog geen volledige declaratie ingediend bij de betreffende gemeentes. De gestegen liquide middelen zijn voornamelijk het gevolg van het relatief positieve exploitatieresultaat, relatief laag investeringsniveau en uitgaven voor groot onderhoud, en de eenmalige ontvangen gelden waar nog geen kosten tegenover staan (compensatie herwaardering OOP-functies en bijzondere bekostiging beloning leraren vso). De daling van de materiele vaste activa is voornamelijk het gevolg van de (verwachte) afstoting van enkele panden, en daarmee het versneld afschrijven van de resterende betreffende activa.

Het eigen vermogen is in 2020 gestegen ter grootte van het exploitatieoverschot. Voor de bijzondere bekostiging beloning leraren vso en compensatie herwaardering OOP-functies is een bestemmingsreserve gevormd. Daarnaast zijn in 2020 compensaties ontvangen met betrekking tot transitievergoedingen. Beiden hebben een positief effect op het resultaat in 2020 ten opzichte van de begroting met ook een positief effect op de ontwikkeling van het eigen vermogen ten opzichte van hetgeen ten tijde van de begroting werd verwacht. In 2019 vormden we een bestemmingsreserve voor de aanvullende bekostiging bedoeld voor eenmalige uitkeringen aan medewerkers in 2020. In 2020 wordt deze aangewend. De voorzieningen zijn gestegen met € 330.251, voornamelijk het gevolg van een stijging van de voorziening groot onderhoud. In de komende 20 jaar worden echter op een aantal scholen aanzienlijke kosten groot onderhoud verwacht.

Wat betreft de meerjarenbalans verwacht Attendiz een daling van het eigen vermogen. Deze daling wordt verwacht vanwege additionele beleidsuitgaven die worden gedaan. De additionele uitgaven komen ten goede aan de ontwikkeling van Attendiz, in bijvoorbeeld strategische personeelsplanning. Verder worden additionele uitgaven en investeringen verwacht inzake de herontwerpen van onderwijsformules en nieuwbouwprojecten. Het herontwerpen van onderwijsformules houdt onder anderen het samenvoegen van enkele scholen met als doel onderwijskwaliteit op peil te houden of te verbeteren in. De nieuwbouw betreft o.a. een school in Hengelo, die gefinancierd wordt door Gemeente Hengelo, welke daarmee geen onderdeel van de materiële vast activa uit maakt. De stijging in de materiële vaste activa komt met name voort uit een in 2021 relatief hoog niveau aan voorgenomen investeringen in inventaris, ICT en gerelateerd aan het voornoemde herontwerpen van onderwijsformules. De daling van het eigen vermogen leidt tot een lager maar acceptabel weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen dient op peil te blijven zodat risico's adequaat kunnen worden opgevangen. Wat betreft liquiditeit verwachten we een daling in 2021, vanwege het negatieve exploitatieresultaat, uitgaven waarvoor Attendiz reeds bekostiging ontving en een hoger investerings- en onderhoudsniveau.

3.3 Financiële positie

Kengetallen

	Vorig jaar 2019 (T-1)	Realisatie verslagjaar 2020 (T)	Begroting 2021 (T+1)	Begroting 2022 (T+2)	Begroting 2023 (T+3)	Signalering
Solvabiliteit 2	0,74	0,73	0,75	0,76	0,76	Ondergrens: <0,30
Weerstandsvermogen	0,22	0,22	0,20	0,20	0,19	Ondergrens: <0,05
Liquiditeit	2,23	2,36	2,11	2,30	2,33	Ondergrens: <0,75
Rentabiliteit	-0,7%	1,0%	-0,6%	-0,5%	-0,3%	Afhankelijk van reservepositie van het schoolbestuur.
Ratio eigen vermogen	0,97	0,98	0,92	0,92	0,89	Bovengrens: >1,00

Reservepositie

De reservepositie, weergegeven door solvabiliteit, weerstandsvermogen en liquiditeit, van Attendiz stabiliseert, na jaren van daling. De reservepositie is op een voldoende niveau. In de meerjarenbegroting 2021 – 2025 zijn keuzes gemaakt om financiële ruimte inzake de reservepositie in te zetten voor uitgaven die Attendiz op termijn (financieel) sterker maken. Attendiz heeft de inschatting gemaakt dat (op basis van weerstandsvermogen) in bepaalde mate financiële reserves kunnen worden aangewend om te investeren in goed onderwijs, goed personeel en financiële grip en controle. De rentabiliteit van Attendiz laat zien dat er verbetering is, Attendiz verwacht een beperkte negatieve rentabiliteit te realiseren, terwijl solvabiliteit en weerstandsvermogen op niveau blijven.

Signaleringswaarde voor mogelijk bovenmatig eigen vermogen

Vanaf 2020 dient Attendiz zich over het eigen vermogen te verantwoorden. Dat doen we aan de hand van de signaleringswaarde voor mogelijk bovenmatig eigen vermogen. Ook voor de begrotingsperiode 2021 tot en met 2025 hebben we rekening gehouden met de signaleringswaarden voor mogelijk bovenmatig eigen vermogen. In bovenstaande tabel staat het ratio eigen vermogen weer gegeven; het getal dat de verhouding tussen het werkelijk publiek eigen vermogen en de berekende signaleringswaarde normatief publieke eigen vermogen weergeeft. Hoewel het eigen vermogen in 2020, overwegend door de eenmalige ontvangsten, is gestegen, blijkt uit het ratio eigen vermogen dat er geen indicatie is voor bovenmatig eigen vermogen in 2020. In de komende jaren verwachten we zelfs een beheersbare daling van het eigen vermogen. De daling komt voornamelijk door het investeren in de koers van Attendiz en afbouwen van opgebouwde bestemmingsreserves.

Jaarrekening

45

1 BALANS
(na winstbestemming)

		31 december 2020		31 december 2019	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Materiële vaste activa	(1)				
Gebouwen		3.811.573		4.044.885	
Inventaris en apparatuur		2.059.527		2.018.587	
Leermiddelen		217.300		233.729	
Totaal vaste activa			6.088.400		6.297.201
Viottende activa					
Vorraden	(2)		17.201		35.368
Vorderingen	(3)				
Debiteuren		219.711		279.999	
Vorderingen op OCW		2.130.192		2.086.102	
Belastingen en premies sociale verzekeringen		14.672		10.477	
Overige vorderingen		467.873		1.800	
Overlopende activa		544.198		98.663	
Totaal vorderingen			3.376.646		2.477.041
Liquide middelen	(4)		6.835.659		6.424.903
			10.229.506		8.937.312
			<u>16.317.906</u>		<u>15.234.513</u>

		31 december 2020	31 december 2019
		€	€
PASSIVA			
Eigen vermogen	(5)	8.938.206	8.513.176
Voorzieningen	(6)	3.036.062	2.705.811
Kortlopende schulden	(7)		
Crediteuren		879.086	551.656
Belastingen en premies sociale verzekeringen		1.204.497	1.177.533
Schulden terzake van pensioenen		362.517	360.561
Overige schulden		67.692	140.982
Overlopende passiva		1.829.846	1.784.794
		4.343.638	4.015.526
		16.317.906	15.234.513

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

		2020	Begroot 2020	2019
		€	€	€
Baten				
Rijksbijdragen	(8)	38.717.280	35.842.057	37.140.846
Overheidssubsidies	(9)	555.374	450.569	493.605
Overige baten	(10)	1.363.713	601.421	888.042
Som der baten		40.636.367	36.894.047	38.522.493
Lasten				
Personeelslasten	(11)	32.545.141	29.587.242	31.645.570
Afschrijvingen	(12)	1.113.916	939.542	981.371
Huisvestingslasten	(13)	3.207.814	3.261.653	2.917.875
Overige lasten	(14)	3.336.973	3.413.750	3.235.221
Totaal lasten		40.203.844	37.202.187	38.780.037
Saldo baten en lasten		432.523	-308.140	-257.544
Financiële baten en lasten	(15)	-7.494	-	-11.592
Nettoresultaat		425.029	-308.140	-269.136

3 KASSTROOMOVERZICHT

	2020		2019	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat	432.523		-257.544	
Aanpassingen voor:				
(12) Afschrijvingen	1.113.916		981.371	
(6) Mutatie voorzieningen	330.251		670.275	
Veranderingen in het werkkapitaal:				
(2) Mutatie voorraden	18.167		2.972	
(3) Mutatie vorderingen	-899.605		1.094.691	
(7) Mutatie kortlopende schulden	328.114		120.105	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		1.323.366		2.611.870
(15) Ontvangen interest	-		263	
(15) Betaalde interest	-7.494		-11.858	
		-7.494		-11.595
Kasstroom uit operationele activiteiten		1.315.872		2.600.275
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
(1) Investeringsactiviteiten in materiële vaste activa		-905.116		-424.962
		410.756		2.175.313
Samenstelling geldmiddelen				
	2020		2019	
	€	€	€	€
Geldmiddelen per 1 januari		6.424.903		4.249.590
Mutatie liquide middelen		410.756		2.175.313
Geldmiddelen per 31 december		6.835.659		6.424.903

4 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

ALGEMEEN

Activiteiten

Stichting Attendiz is het bevoegd gezag van diverse scholen en de activiteiten bestaan uit het lesgeven aan kinderen in het speciaal (voortgezet) onderwijs.

Continuïteit

De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de continuïteitsveronderstelling.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijffnummer handelsregister

Stichting Attendiz (geregistreerd onder KvK-nummer 41029242) is feitelijk gevestigd op Welbergweg 20 te Hengelo.

Verslaggevingsperioden

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2020, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2020.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 onderwijsinstellingen) en de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Functionele valuta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de stichting. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtsbijzijnde duizendtal.

Schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De volgende waarderingsgrondslag is naar de mening van het management het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereist schattingen en veronderstellingen: voorzieningen.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Pensioenen

De medewerkers in Nederland hebben een pensioenregeling die is ondergebracht bij ABP (pensioenuitvoerder). Deze pensioenregeling betreft een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling. Indexatie (aanpassing met prijsstijging) van de toegekende aanspraken en rechten vindt uitsluitend plaats indien en voor zover de middelen van de pensioenuitvoerder daartoe ruimte laten en de pensioenuitvoerder daartoe heeft besloten. Indien de omstandigheden bij de pensioenuitvoerder daar aanleiding toe geven, kan het bestuur besluiten tot het korten van aanspraken.

De pensioenregeling wordt volgens de Pensioenwet gekarakteriseerd als uitkeringsovereenkomst. De uitvoeringsovereenkomst met de pensioenuitvoerder heeft een looptijd van een bepaald aantal jaar. De belangrijkste afspraken die zijn opgenomen in deze uitvoeringsovereenkomst zijn de volgende:

- Indexatie geeft geen aanleiding tot premie-aanpassingen.
- Premiereductie of -terugstorting vindt plaats indien en voor zover sprake is van een dekkingsgraad volgens de normen van DNB van 160% en het bestuur van het fonds daartoe besloten heeft.
- De maximale premie bedraagt 25% over de pensioengrondslag.
- In geval van een reservetekort van de pensioenuitvoerder neemt de stichting overeenkomstig hetgeen overeengekomen is zijn aandeel daarin.

De pensioenuitvoerder heeft bij De Nederlandse Bank (DNB) in maart 2020 een hernieuwd herstelplan ingediend. Het herstelplan is opgesteld met inachtneming van de door DNB voorgeschreven uitgangspunten en is door de DNB beoordeeld en goedgekeurd. Het herstelplan wordt gebruikt om te bepalen of de pensioenpremies moeten worden verhoogd en / of in hoeverre de pensioenen kunnen worden geïndexeerd. Uit het herstelplan blijkt dat de beleidsdekkingsgraad binnen 10 jaar weer uitkomt op de vereiste dekkingsgraad van 126%. De werkelijke dekkingsgraad per 31 december 2020 is 93,2%. Deze dekkingsgraad komt boven de kritische grens van 90% uit. De huidige situatie en de berekende vooruitzichten leiden er toe dat het ABP geen pensioen verlaging hoeft door te voeren. De pensioenen zijn per 1 januari 2020 en 1 januari 2021 niet geïndexeerd.

Leasing

De stichting kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst.

Operationele leasing

Als de stichting optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Vergoedingen die worden ontvangen als stimulering voor het afsluiten van een overeenkomst worden verwerkt als een vermindering van de leasekosten over de leaseperiode. Leasebetalingen en vergoedingen inzake operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht, tenzij een andere toerekeningsystematiek meer representatief is voor het patroon van de met het leaseobject te verkrijgen voordelen.

Financiële instrumenten

Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan. Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen. Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: overige vorderingen en overige financiële verplichtingen. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen.

Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgbaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de staat van baten en lasten, worden direct toerekenbare transactiekosten direct verwerkt in de baten en lasten.

Overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen. Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode. Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de stichting beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de stichting het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen.

De stichting heeft geen in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

Reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn. De reële waarde van de financiële instrumenten van Attendiz wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Activa en passiva worden tegen historische kostprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen. Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa. Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen. Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar alle waarschijnlijkheid in de praktijk zullen voordoen en niet op basis van voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich zullen voordoen. Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden in de balans verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot dat actief zullen toekomen aan de stichting en de kosten van het actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld. De bedrijfsgebouwen en -terreinen, machines en installaties, andere vaste bedrijfsmiddelen en materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De kostprijs van de activa die door de stichting in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging. Investerings- en/of overheidssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben. Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd als zij de gebruiksduur van het object verlengen en/of leiden tot toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot het object. Ter zake van verwachte kosten van periodiek groot onderhoud aan gebouwen, installaties e.d. wordt een voorziening gevormd. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen. Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Afschrijvingen

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur, rekening houdend met de eventuele restwaarde van de individuele activa. Op bedrijfsterreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij afstoting. Subsidies op investeringen worden als schuld op de balans verantwoord en gelijk aan de afschrijvingstermijnen van de hiermee corresponderende investeringen in jaarlijkse termijnen ten laste van het resultaat gebracht.

Rekening houdend met verschillen in gebruiksduur of verwacht gebruikspatroon, worden deze bestanddelen afzonderlijk afgeschreven.

De volgende afschrijvingspercentages worden hierbij gehanteerd:

Gebouwen en terreinen	:	5-10%
Inventaris en apparatuur	:	2-33%
Andere vaste bedrijfsmiddelen	:	3-15%

De gehanteerde activeringsgrens is € 1.000,-. Voor ICT middelen bedraagt de activeringsgrens € 300.

Financiële vaste activa

Vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde, vermeerderd met direct toerekenbare transactiekosten worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervingsverliezen.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te bepalen voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroomgenererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardevermindervingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardevermindervingsverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardevermindervingsverlies is verminderd.

Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroomgenererende eenheid) geschat. Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardevermindervingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardevermindervingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroomgenererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardevermindervingsverlies voor het actief (of kasstroomgenererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Een bijzonder waardevermindervingsverlies voor goodwill wordt niet teruggenomen in een volgende periode, tenzij het eerdere bijzonder waardevermindervingsverlies was veroorzaakt door een specifieke externe gebeurtenis van buitengewone aard die naar verwachting niet opnieuw zal plaatsvinden, en er sprake is van opvolgende externe gebeurtenissen die het effect van de eerdere gebeurtenis weer omkeren. Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en bijkomende kosten, zoals invoerrechten, transportkosten en andere kosten die direct kunnen worden toegerekend aan de verwerving van voorraden. Handelskortingen, rabatten en soortgelijke (te) ontvangen vergoedingen met betrekking tot de inkoop worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs. Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder het hoofd Financiële instrumenten.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering. In vreemde valuta luidende liquide middelen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers. Verwezen wordt verder naar de prijsgrondslagen voor vreemde valuta.

Eigen vermogen

Algemene reserve

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigenvermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de staat van baten en lasten verantwoord als lasten of baten.

Bestemmingsreserves

De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve betreft geen verplichting, het bestuur kan deze beperking zelf opheffen.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd en in de balans opgenomen voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die het gevolg is van een gebeurtenis uit het verleden, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen voor de afwikkeling van die verplichting noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd. Indien de tijdswaarde van geld materieel is en de periode waarover de uitgaven contant worden gemaakt meer dan een jaar is, worden voorzieningen gewaardeerd tegen de contante waarde van de beste schatting van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde indien de tijdswaarde van het geld niet materieel is of de periode waarover de uitgaven contant worden gemaakt maximaal een jaar is.

Rechten en verplichtingen voortvloeiend uit eenzelfde overeenkomst worden niet in de balans opgenomen indien en voor zover noch de stichting noch de tegenpartij heeft gepresteerd. Opname in de balans geschiedt wanneer de nog te ontvangen respectievelijk te leveren prestatie en tegenprestatie niet (meer) met elkaar in evenwicht zijn en dit voor de stichting nadelige gevolgen heeft.

Voorziening jubilea

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de nominale waarde van het geschatte bedrag van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkansen en leeftijden.

Voorziening onderhoud

Een voorziening wordt gevormd voor verwachte kosten van periodiek groot onderhoud aan panden, installaties e.d. op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud. De uitgaven van groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de onderhoudsvoorziening voor zover deze is gevormd door de beoogde kosten. Indien de kosten van groot onderhoud uitgaan boven de boekwaarde van de voor het desbetreffende actief aangehouden voorziening, worden de (meer)kosten verwerkt in de winst-en-verliesrekening. Attendiz maakt hierbij gebruik van de overgangsregeling conform artikel 4, lid 1c RJO.

Voorziening langdurig ziekten

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid, heeft Stichting Attendiz een voorziening opgenomen. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd Financiële instrumenten.

GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET RESULTAAT

Algemeen

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper. De jaarrekening is gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de stichting. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Rijksbijdragen

Onder de Rijksbijdragen OCW/EZ worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW/EZ. Tevens worden hier de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage verantwoord. Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruitontvangen baten zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de groep zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden. Subsidies ter compensatie van door de stichting gemaakte kosten worden systematisch als baten in de staat van baten en lasten opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt. Subsidies ter compensatie van de stichting voor de lasten van een actief worden systematisch in de staat van baten en lasten opgenomen gedurende de gebruiksduur van het actief.

Overige baten

Huuropbrengsten worden lineair in de staat van baten en lasten opgenomen op basis van de duur van de huurovereenkomst.

Verkoop van goederen

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden opgenomen in de netto-omzet tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van retouren en tegemoetkomingen, handels- en volumekortingen. Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden in de staat van baten en lasten verwerkt wanneer de belangrijke risico's en voordelen van eigendom aan de koper zijn overgedragen, de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is en de hiermee verband houdende kosten betrouwbaar kunnen worden ingeschat en er geen sprake is van voortgezette betrokkenheid bij de goederen. De overdracht van risico's en voordelen varieert naargelang de voorwaarden van de betreffende verkoopovereenkomst.

Diensten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de staat van baten en lasten verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald. Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

Personeelsbeloningen/pensioenen

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting. Voor de beloningen met opbouw van rechten, sabbatical leave, winstdelingen en bonussen worden de verwachte lasten gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Een verwachte vergoeding ten gevolge van winstdelingen en bonusbetalingen worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt.

Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht. Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid) worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid wordt een voorziening opgenomen.

De verplichting uit hoofde van beloningen tijdens dienstverband wordt gewaardeerd tegen nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (CAO en individuele arbeidsovereenkomst).

Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voor arbeidsongeschiktheidsrisico's die zijn verzekerd wordt een voorziening getroffen voor het in de toekomst te betalen deel van de verzekeringspremie dat rechtstreeks toe te rekenen is aan het individuele schadeverleden van de stichting. Indien geen betrouwbare schatting kan worden gemaakt van de omvang van het in de toekomst te betalen deel van de verzekeringspremies dat rechtstreeks is toe te rekenen aan het individuele schadeverleden van de rechtspersoon wordt geen voorziening opgenomen.

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenuitvoerder verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopend actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies. Indien op basis van de uitvoeringsovereenkomst met betrekking tot ABP per balansdatum een verplichting bestaat, wordt een voorziening gevormd als het waarschijnlijk is dat de aanwending van een maatregelenpakket, dat nodig is voor het herstel van de per balansdatum bestaande dekkingsgraad, zal leiden tot een uitstroom van middelen en de omvang daarvan betrouwbaar kan worden geschat. Indien sprake is van aanpassingen van de per balansdatum opgebouwde aanspraken die voortvloeien uit toekomstige salarisverhogingen die per balansdatum reeds zijn toegezegd en die voor rekening van de stichting komen wordt hiervoor een voorziening gevormd.

Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van het fonds en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met het fonds, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

De disconteringsvoet waartegen contant wordt gemaakt, is de disconteringsvoet vóór belasting die zowel de actuele marktrente als de specifieke risico's met betrekking tot de verplichting weergeeft. De risico's waarmee bij het schatten van de toekomstige uitgaven reeds rekening is gehouden worden hierin niet betrokken. Voor een op balansdatum bestaand overschot bij de pensioenuitvoerder wordt een vordering opgenomen als de stichting de beschikkingsmacht heeft over dit overschot, het waarschijnlijk is dat het overschot naar de stichting zal toevloeien en de vordering betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Ontslagvergoedingen

Ontslagvergoedingen zijn vergoedingen die worden toegekend in ruil voor de beëindiging van het dienstverband. Een uitkering als gevolg van ontslag wordt als verplichting en als last verwerkt als de stichting zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden tot betaling van een ontslagvergoeding. Ontslagvergoedingen worden gewaardeerd met inachtneming van de aard van de vergoeding. Als de ontslagvergoeding een verbetering is van de beloningen na afloop van het dienstverband, vindt waardering plaats volgens dezelfde grondslagen die worden toegepast voor pensioenregelingen. Andere ontslagvergoedingen worden gewaardeerd op basis van de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichting af te wikkelen.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa wordt vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Financiële baten en lasten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN HET KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

5 TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE BALANS

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

	Gebouwen	Inventaris en apparatuur	Leer- middelen	Totaal
	€	€	€	€
<i>Boekwaarde per 1 januari 2020</i>				
Aanschaffingswaarde	7.198.101	4.938.675	704.290	12.841.066
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-3.153.216	-2.920.088	-470.561	-6.543.865
	<u>4.044.885</u>	<u>2.018.587</u>	<u>233.729</u>	<u>6.297.201</u>
<i>Mutaties</i>				
Investerings	316.426	537.685	51.005	905.116
Afschrijvingen	-549.738	-496.745	-67.434	-1.113.917
	<u>-233.312</u>	<u>40.940</u>	<u>-16.429</u>	<u>-208.801</u>
<i>Boekwaarde per 31 december 2020</i>				
Aanschaffingswaarde	7.514.527	5.476.360	755.295	13.746.182
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-3.702.954	-3.416.833	-537.995	-7.657.782
Boekwaarde per 31 december 2020	<u>3.811.573</u>	<u>2.059.527</u>	<u>217.300</u>	<u>6.088.400</u>

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

Gebouwen en terreinen	5-10%
Inventaris en apparatuur	2-33%
Andere vaste bedrijfsmiddelen	3-15%

De afschrijvingen zijn per 31 december 2020 als volgt te splitsen:

Afschrijvingen schouw	€ 15.183,=
Afschrijvingen nieuw	€ 1.098.734,=

Onder gebouwen is per 31 december 2020 een activum opgenomen voor een bedrag van € 380.697,= waarop nog niet wordt afgeschreven. De waarde op 01/01/2020 bedroeg € 69.432,=, waarbij de investeringen 2020 € 311.265,= bedroegen. In 2021 wordt dit project afgerond en gaat er afgeschreven worden.

VLOTTENDE ACTIVA

2. Voorraden

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Voorraad emballage	722	46
Voorraad gereed product	<u>16.479</u>	<u>35.322</u>
	<u>17.201</u>	<u>35.368</u>

Een voorziening voor incourantheid wordt niet noodzakelijk geacht.

3. Vorderingen

Debiteuren

Debiteuren	220.716	333.505
	<u>220.716</u>	<u>333.505</u>
Voorziening dubieuze debiteuren	-1.005	-53.506
	<u>219.711</u>	<u>279.999</u>

In 2020 is een bedrag van € 53.256,= onttrokken aan de voorziening, omdat deze vorderingen definitief oninbaar zijn. Een bedrag van € 755,= is in 2020 gedoteerd in verband met verwachte oninbaarheid, waardoor de voorziening per 31 december 2020 € 1.005,= bedraagt.

Vordering op OCW

Te vorderen Lumpsum	2.130.192	2.086.102
---------------------	-----------	-----------

Overige belastingen, premies sociale verzekeringen en pensioenen

Omzetbelasting	<u>14.672</u>	<u>10.477</u>
----------------	---------------	---------------

Overige vorderingen en overlopende activa

Overige vorderingen	467.873	1.800
Overlopende activa	<u>544.198</u>	<u>98.663</u>
	<u>1.012.071</u>	<u>100.463</u>

Alle vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

Overige vorderingen

Overige vorderingen (in 2020 incl. € 424.447,= transitievergoedingen)	434.264	1.800
Vordering gemeente	<u>33.609</u>	<u>-</u>
	<u>467.873</u>	<u>1.800</u>

Overlopende activa

Vooruitbetaalde kosten huisvesting (o.a. nieuwbouw VSO Hengelo)
Overig (o.a. huur)
Diverse vooruitbetaalde kosten
Vooruitbetaalde ICT-kosten

31-12-2020	31-12-2019
€	€
460.831	31.289
20.080	26.206
15.001	-
48.286	41.168
<u>544.198</u>	<u>98.663</u>

4. Liquide middelen

Tegoeden op bank- en girorekeningen
Kas

31-12-2020	31-12-2019
€	€
6.827.941	6.418.148
7.718	6.755
<u>6.835.659</u>	<u>6.424.903</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan de stichting, behalve de bankgaranties (zie niet in de balans opgenomen verplichtingen).

PASSIVA

5. Eigen vermogen

Algemene reserve
Bestemmingsreserve (publiek)

31-12-2020	31-12-2019
€	€
5.836.729	5.568.030
3.101.477	2.945.146
<u>8.938.206</u>	<u>8.513.176</u>

Stand per 1-1-2020	Resultaat 2020	Overige mutaties	Stand per 31-12-2020
€	€	€	€
5.568.030	268.699	-	5.836.729

Algemene reserve

Algemene reserve

Bestemmingsreserve (publiek)

Herwaardering functiehuis	-	393.437	-	393.437
Bijzondere bekostiging toelage VSO	-	154.810	-	154.810
Huisvesting	2.696.505	-208.604	-	2.487.901
Eerste waardering	80.512	-15.183	-	65.329
Aanvullende bekostiging	168.130	-168.130	-	-
<u>2.945.147</u>	<u>156.330</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>3.101.477</u>

De reserve herwaardering functiehuis is in 2020 gevormd uit de bijdrage van het Participatiefonds voor de herwaardering van de OOP-functies. De reserve wordt in de loop der jaren afgebouwd, ingaande 2021.

De reserve bijzondere bekostiging toelage VSO is in 2020 gevormd. Deze zal naar verwachting in 2021 worden aangewend.

De eerste waarderingsreserve is de reserve die gevormd is bij de schouw van de activa in 2006 en valt jaarlijks vrij ter dekking van de afschrijvingskosten van deze activa. Vanaf dat moment worden alle activa in het onderwijs geactiveerd.

Er zijn grote verbouwingen geweest bij OCR, De Huifkar en Het Meerik met deels eigen middelen. De reserve huisvesting is ter dekking van de jaarlijkse afschrijvingskosten van deze verbouwingen.

In 2019 was additionele rijksbekostiging ontvangen, deze is bedoeld ter compensatie van hogere cao-lonen per 1-1-2020, derhalve is een bestemmingsreserve aanvullende bekostiging gevormd. In 2020 zijn de gelden besteed en zijn daarmee onttrokken aan de bestemmingsreserve.

Het resultaat over het jaar 2020 bedraagt € 425.029,= positief. De bestuurder heeft besloten het resultaat overeenkomstig bovengenoemde mutaties toe te voegen aan de reserves.

5. Eigen vermogen (2019)

Algemene reserve

Algemene reserve

Stand per 1-1-2019	Resultaat 2019	Overige mutaties	Stand per 31-12-2019
€	€	€	€
5.575.290	-87.260	80.000	5.568.030

Bestemmingsreserve (publiek)

Personeel (Scholing/AWBZ)

Huisvesting

Eerste waardering

Aanvullende bekostiging

80.000	-	-80.000	-
3.028.499	-331.994	-	2.696.505
98.523	-18.011	-	80.512
-	168.129	-	168.129
3.207.022	-181.876	-80.000	2.945.146
8.782.312	-269.136	-	8.513.176

6. Voorzieningen

Personeelsvoorzieningen

Onderhoudsvoorziening

31-12-2020	31-12-2019
€	€
909.404	792.707
2.126.658	1.913.104
3.036.062	2.705.811

De jubileumvoorziening heeft betrekking op uitkeringen aan medewerkers op basis van de duur van het dienstverband.

De voorziening groot onderhoud houdt verband met toekomstig groot onderhoud aan de panden en installaties.

De overige personele voorzieningen hebben betrekking op langdurig zieken en transitievergoedingen.

De aard en wijze van bepaling staan vermeld in de grondslagen.

Personeelsvoorzieningen

Jubilea voorziening

Overige personele voorzieningen (langdurig zieken+transitievergoedingen)

573.251	601.121
336.153	191.586
909.404	792.707

Jubileum PO	Langdurig ziek	Totaal
€	€	€

Personeelsvoorzieningen

Stand per 1-1-2020

Dotatie

Onttrekking

Vrijval

Stand per 31-12-2020

Kortlopend deel <1 jaar

Langlopend deel >1 jaar

601.121	191.586	792.707
39.109	336.153	375.262
-66.979	-191.586	-258.565
-	-	-
573.251	336.153	909.404
64.172	336.153	400.325
509.079	-	509.079

	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Onderhoudsvoorziening		
Voorziening onderhoud	2.126.658	1.913.104
		Voorziening onderhoud
		€
Onderhoudsvoorziening		
Stand per 1-1-2020		1.913.104
Dotatie		1.150.538
Onttrekking		-928.484
Vrijval		-8.500
Stand per 31-12-2020		2.126.658
Kortlopend deel <1 jaar		1.274.600
Langlopend deel >1 jaar		852.058
7. Kortlopende schulden		
	31-12-2020	31-12-2019
	€	€
Schulden aan leveranciers		
Crediteuren	879.086	551.656
Overige belastingen, premies sociale verzekeringen en pensioenen		
Loonheffing en premies soc. verzekeringen	1.204.497	1.141.495
Naheffing Belastingdienst	-	36.038
	1.204.497	1.177.533
Schulden terzake van pensioenen		
Schulden terzake van pensioenen	362.517	360.561
Overige schulden en overlopende passiva		
Overige schulden	67.692	140.982
Overlopende passiva	1.829.846	1.784.794
	1.897.538	1.925.776
Overige schulden		
Subsidie SWV	67.692	50.116
Gemeentelijke subsidies	-	90.866
	67.692	140.982

Overlopende passiva

Vakantiegeld	911.305	896.964
Nettoloon	9.535	7.425
Overige overlopende passiva	135.012	263.331
Accountantskosten en kosten administratiekantoor	115.869	86.616
OCW	416.525	424.688
Vooruitontvangen bekostiging nieuwbouw	241.600	105.770
	1.829.846	1.784.794

De kortlopende schulden hebben overeenkomstig voorgaand jaar een looptijd korter dan 1 jaar.

Financiële instrumenten

Algemeen

De stichting maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de stichting blootstelt aan rente-, kasstroom-, krediet- en liquiditeitsrisico. Om deze risico's te beheersen heeft de stichting een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee de financiële prestaties van de stichting te beperken. De stichting handelt niet in afgeleide financiële instrumenten om risico's te beheersen.

Kredietrisico's

De stichting loopt kredietrisico over vorderingen opgenomen onder financiële vaste activa, handels- en overige vorderingen en liquide middelen. Voor debiteuren waarvoor een kredietrisico wordt gelopen is een voorziening getroffen en hiermee wordt het risico gemitigeerd. De blootstelling aan kredietrisico van de stichting wordt hoofdzakelijk bepaald door de individuele kenmerken van de afzonderlijke afnemers. Er is geen sprake van een concentratie van kredietrisico bij één of enkele afnemers. Klanten met een hoog risicoprofiel worden op een lijst geplaatst en nauwlettend gevolgd door de risico beheercommissie.

Liquiditeitsrisico en kasstroomrisico

De stichting bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het management ziet erop toe dat voor de stichting steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Renterisico's zijn gezien de aard van de stichting (onderwijsinstellingen, geen vreemde valuta, geen langlopende schulden e.d.) niet van toepassing omdat de stichting geen uitstaande leningen heeft. Het kasstroomrisico is beperkt.

Reële waarde financiële instrumenten

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten wordt verantwoord onder kasmiddelen, kortlopende vorderingen en kortlopende schulden benadert de boekwaarde daarvan.

6 VERANTWOORDING SUBSIDIES

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a)

Omschrijving	Toewijzing		de prestatie is ultimo verslagjaar	
	Kenmerk	Datum	geheel uitgevoerd	nog niet geheel afgerond
Lerarenbeurs	1007264-1	20-9-2019	X	
Lerarenbeurs	1007222-1	20-9-2019	X	
Lerarenbeurs	1091250-1	22-9-2020		X
Lerarenbeurs	1091299-1	22-9-2020		X
Inhaal/ondersteuningsprogr.	IOP2-25859-PO	16-10-2020		X
Zij-instroom	1102740-1	21-12-2020		X

7 TOELICHTING OP DE TE ONDERSCHIEDEN POSTEN VAN DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Baten

	2020	Begroot 2020	2019
	€	€	€
8. Rijksbijdragen			
Rijksbijdrage OCW	35.361.151	33.862.131	34.352.089
Overige subsidies OCW	1.532.797	988.339	964.642
Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV	1.823.332	991.587	1.824.115
	<u>38.717.280</u>	<u>35.842.057</u>	<u>37.140.846</u>

Rijksbijdragen zijn hoger dan begroot vanwege toegepaste indexatie van tarieven, dit geldt ook voor de ontvangen doorbetalingen Rijksbijdrage SWV.

Daarnaast is in 2020 een bijzondere en aanvullende bekostiging ter waarde van € 399.614,= ontvangen en verantwoord (in 2019 € 168.130,=). Deze is bedoeld voor eenmalige uitkeringen aan medewerkers in februari 2020 in het kader van de nieuwe cao PO die per 1-1-2020 is ingegaan.

Daarnaast is bijzondere bekostiging beloning aan leraren vso (ter waarde van € 154.810) ontvangen. Deze bekostiging is bedoeld om leraren in het vso extra te belonen om de salariskloof met het voortgezet onderwijs te verkleinen.

9. Overheidssubsidies

Gemeentelijke bijdragen en -subsidies	555.374	450.569	493.605
---------------------------------------	---------	---------	---------

10. Overige baten

Verhuur	15.362	31.200	-1.420
Detachering personeel	563.955	213.000	434.843
Ouderbijdragen	33.209	66.200	70.209
Sponsoring	175	-	723
Overige: dagbesteding	110.243	164.221	98.131
Overige: leer-werktrajecten, AWBZ enz.	640.769	126.800	285.556
	<u>1.363.713</u>	<u>601.421</u>	<u>888.042</u>

Het negatieve saldo van de verhuuropbrengsten is in 2019 veroorzaakt door een creditering van in het verleden onterecht verzonden facturen ter waarde van € 23.809.

In de overige opbrengsten van 2020 zit een eenmalige bijdrage van het Participatiefonds ter grootte van € 482.398. Het eenmalige bedrag is bedoeld ter compensatie van de herwaardering van OOP-functies, conform cao-afspraken. Voor het deel dat betrekking heeft op 2021 en verdere jaren is een bestemmingsreserve gevormd.

Lasten

	2020		Begroot 2020		2019	
	€	€	€	€	€	€
11. Personeelslasten						
Brutolonen en salarissen	21.252.919		19.720.455		20.341.241	
Sociale lasten	3.915.028		3.551.666		3.679.943	
Pensioenpremies	3.203.011		2.944.925		3.216.523	
	28.370.958		26.217.046		27.237.707	
Dotaties personele voorzieningen	183.676		-		232.806	
Loonkosten derden	3.578.086		2.375.208		3.554.855	
Overig	758.400		994.988		1.015.432	
	4.520.162		3.370.196		4.803.093	
Overige uitkeringen	-345.979		-		-395.230	
	<u>32.545.141</u>		<u>29.587.242</u>		<u>31.645.570</u>	

De brutolonen en salarissen (inclusief sociale lasten) zijn gestegen door indexatie van lonen per 1 januari 2020 (4,5%) conform cao-afspraken. In 2020 is er € 424.446,= aan transitievergoedingen terugontvangen van het UWV. Dit betrof vergoedingen over 2020 en voorgaande jaren.

Ten opzichte van de begroting zijn de brutolonen en salarissen hoger vanwege de hogere cao-lonen, maar ook omdat meer personeel is ingezet dan was begroot, dat is overwegend het gevolg van een hoger dan begroot leerlingaantal. Loonkosten derden zijn ongeveer gelijk aan 2019, ondanks de loonstijging. Ten opzichte van de begroting is echter wel meer flexibel personeel ingezet, overwegend doordat het leerlingaantal hoger is dan was begroot.

Personeelsleden

Eind 2020 waren bij de Stichting 385,7 fte werkzaam (2019: 384,5 fte)

	2020		Begroot 2020		2019	
	€	€	€	€	€	€
12. Afschrijvingen						
Gebouwen en terreinen	549.738		381.982		472.402	
Inventaris en apparatuur	496.744		480.870		431.045	
Leermiddelen	67.434		76.690		77.924	
	<u>1.113.916</u>		<u>939.542</u>		<u>981.371</u>	

De hogere afschrijvingslasten versus vorig jaar en begroting zijn (deels) te wijten aan de versnelde afschrijvingen op overwegend gebouwen en terreinen, als gevolg van de verhuizing van enkele scholen en daarmee de verwachte afstoting van een aantal schoolgebouwen.

Ook wordt vanaf 01-01-2020 afgeschreven over ICT middelen met een aanschafwaarde van minimaal € 300,=.

13. Huisvestingslasten

	2020		Begroot 2020		2019	
	€	€	€	€	€	€
Huur	402.458		353.700		386.330	
Klein onderhoud en exploitatie	213.596		280.046		228.977	
Energie en water	554.725		477.349		486.098	
Schoonmaakkosten	658.367		603.375		605.642	
Heffingen	22.830		31.923		27.205	
Dotatie onderhoudsvoorziening	1.150.538		1.264.000		1.129.834	
Overige: o.a.afval, security	205.300		251.260		53.789	
	<u>3.207.814</u>		<u>3.261.653</u>		<u>2.917.875</u>	

In 2019 waren de lagere huisvestingslasten te danken aan lagere dotaties (en vrijval) aan de onderhoudsvoorziening, als gevolg van de verwachte afstoting van enkele scholen.

Daarmee is het verwachte onderhoud aan enkele schoolgebouwen lager.

In 2020 zijn onder overige huisvestingslasten de eenmalige kosten van de verhuizing van de Huifkar (€ 109.000,=) en aanschaf Co2-meters (€ 24.000,=) opgenomen.

14. Overige lasten

	2020		Begroot 2020		2019	
	€	€	€	€	€	€
Administratiekosten	441.407		325.000		441.051	
Telefoon- en portokosten	178.422		191.251		170.237	
Kantoorbenodigdheden	16.934		15.530		23.113	
Accountantskosten, jaarverslag/bekostiging	67.250		63.000		76.135	
Advies- en interimkosten	538.613		-		359.992	
Afval en autokosten	53.697		-		55.959	
Studie, aanbesteding, symbiose	147.607		-		156.376	
Overige instellingslasten	336.199		975.500		300.339	
Kosten PR	5.923		-		584	
Totaal administratie- en beheerslasten	1.786.052		1.570.281		1.583.786	
Inventaris en apparatuur	326.082		387.962		307.109	
ICT-verbruikskosten	223.412		210.300		220.464	
Totaal inventaris, apparatuur en leermiddelen	549.494		598.262		527.573	

Werving- en representatiekosten	5.477	9.360	9.083
MR, GMR en Ouderraad	76.225	80.024	83.414
Schoolse- en buitenschoolse activiteiten	91.076	244.594	181.434
Verbruiksmateriaal	545.258	555.875	451.052
Verzekeringen en contributies	109.300	113.187	83.617
Inkoopwaarde van de verkopen	58.223	83.100	110.645
Kopieerkosten	118.554	159.067	151.111
Overige	-2.686	-	53.506
	<u>1.001.427</u>	<u>1.245.207</u>	<u>1.123.862</u>
	<u>3.336.973</u>	<u>3.413.750</u>	<u>3.235.221</u>

De overige beheerslasten (administratie- en beheerslasten) bestaan uit kosten van facilitaire aard, mobiliteitskosten en divers overige (school)locatie gebonden kosten.

De overige lasten zijn hoger versus de begroting, dat is overwegend veroorzaakt door hogere advies- en interimkosten. Dat is het gevolg van enkele verbetertrajecten die zijn ingezet, maar ook vanwege de tijdelijke opvulling van vacatures die zijn ontstaan.

Accountants honoraria

De volgende honoraria van KPMG Accountants N.V. zijn ten laste gebracht van de instelling, een en andere zoals bedoeld in artikel 2:382a lid 1 en 2 BW.

	2020	2019
Onderzoek van de jaarrekening	67.250	76.135
Andere controleopdrachten	-	-
Fiscale adviesdiensten	-	-
Andere niet-controlediensten	-	-
	<u>67.250</u>	<u>76.135</u>

De in de tabel vermelde honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening betreft de controle jaarrekening 2020. In 2019 inclusief nagekomen meerwerk 2018 (€ 8.228).

	2020		Begroot 2020		2019	
	€	€	€	€	€	€
15. Financiële baten en lasten						
Rentebaten	-		-		263	
Rentelasten	-7.494		-		-11.855	
	<u>-7.494</u>		<u>-</u>		<u>-11.592</u>	

Overzicht verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de stichting en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de stichting. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de stichtingen en haar deelnemingen en de bestuurders en functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht. Transacties met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van inzicht toegelicht.

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code Act.	EV 2020	Res 2020	Art2:403 BW Ja/Nee	Deelname %	consolidatie Ja/Nee
Samenwerkingsverband PO 23.02	Stichting	Oldenzaal	4	n.v.t. *	n.v.t. *	n.v.t. *	n.v.t. *	Nee
Samenwerkingsverband VO 23.02	Stichting	Hengelo	4	n.v.t. *	n.v.t. *	n.v.t. *	n.v.t. *	Nee
Samenwerkingsverband VO 23.01	Stichting	Almelo	4	n.v.t. *	n.v.t. *	n.v.t. *	n.v.t. *	Nee
Samenwerkingsverband PO 23.01	Stichting	Almelo	4	n.v.t. *	n.v.t. *	n.v.t. *	n.v.t. *	Nee

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

* Aangezien er sprake is van Samenwerkingsverbanden (geen deelname in eigen vermogen), betreft dit nvt.

16. 1. Bezoldiging topfunctionarissen

Criteria ten behoeve van vaststelling bezoldigingsklasse.

criterium:		complexite punten
Gemiddelde totale baten:	25 tot 75 miljoen	6
Gemiddeld aantal leerlingen:	1.500 tot 2.500	2
Gewogen onderwijssoorten:	1	2
Totaal complexiteitspunten		10

Stichting Attendiz wordt ingedeeld in Klasse D.

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Bedragen x € 1

Functiegegevens

Aanvang en einde functievervulling in 2020

Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)

Dienstbetrekking

P. Overakker

Bestuurder

1/1 - 31/12

1,0

ja

Bezoldiging

Bezoldiging plus belastbare onkostenvergoedingen

Beloningen betaalbaar op termijn

Subtotaal

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag

Totale bezoldiging

Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan

Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling

Gegevens 2019

Functiegegevens

Aanvang en einde functievervulling in 2019

Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)

Dienstbetrekking

Bezoldiging 2019

Bezoldiging plus belastbare onkostenvergoedingen

Beloningen betaalbaar op termijn

Subtotaal

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

Totale bezoldiging

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Bedragen x € 1

Functiegegevens

Aanvang en einde functievervulling in 2020

Bezoldiging

Totale bezoldiging

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag

Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan

Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling

Gegevens 2019

Functiegegevens

Aanvang en einde functievervulling in 2019

Bezoldiging 2019

Totale bezoldiging

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum

B.J.R.

Wünsch

Lid

1/1-31/12

J.H. Noltes

Lid

1/7 -31/12

4.188

15.700

n.v.t.

n.v.t.

Lid

1/1-31/12

4.050

15.200

E. van den

Berg

A. Bonetta

H. Kelderman

L. Keijzer-

Peeters

Weem

Bedragen x € 1

Functiegegevens

Aanvang en einde functievervulling in 2020

Bezoldiging

Totale bezoldiging

Individueel toepasselijke

bezoldigingsmaximum

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet

terugontvangen bedrag

Reden waarom de overschrijding al dan niet is

toegestaan

Toelichting op de vordering wegens

onverschuldigde betaling

Gegevens 2019

Functiegegevens

Aanvang en einde functievervulling in 2019

Bezoldiging

Totale bezoldiging

Individueel toepasselijke

bezoldigingsmaximum

Lid

1/1 - 30/6

Lid

1/1 - 31/12

Voorzitter

1/1 - 31/12

Lid

1/1 -31/12

-

7.850

-

n.v.t.

n.v.t.

Lid

1/1 - 31/12

4.188

15.700

-

n.v.t.

n.v.t.

Lid

1/1 - 31/12

4.050

15.200

15.200

6.680

23.550

-

n.v.t.

n.v.t.

Voorzitter

1/1 - 31/12

6.460

22.800

15.200

4.188

15.700

-

n.v.t.

n.v.t.

Lid

1/1 -31/12

4.050

15.200

15.200

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2020 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

9 Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Financiële verplichtingen

Bankgaranties	31 december 2020	31 december 2019
	EUR	EUR
Rabobank 1117.85.294	7.140	7.140
Rabobank 1232.59.614	8.925	8.925
Rabobank 1468.67.785	8.030	8.030
	<u>24.095</u>	<u>24.095</u>

Het betreffen bankgaranties met betrekking tot de huur van diverse gebouwen met een looptijd korter dan een jaar.

Huur- en overige verplichtingen

Er zijn langlopende onvoorwaardelijke verplichtingen aangegaan ter zake van erfpacht, huur en operationele leasing. De operationele-leasekosten worden lineair over de leaseperiode in de staat van de baten en lasten verwerkt. De resterende looptijd kan als volgt worden gespecificeerd: Verplichtingen korter dan een jaar die voortvloeien uit deze contracten bedragen € 1.754.605,=. De verplichtingen met een looptijd tussen de 1 en 5 jaar bedragen € 2.167.573,=. De verplichtingen met een looptijd langer dan 5 jaar bedragen € 11.178,=.

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Er hebben geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

(VOORSTEL) BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

In de statuten is geen regeling omtrent statutaire winstbestemming opgenomen.

11 (Voorstel) Bestemming van het resultaat	Resultaat 2020		
	€	€	€
Algemene reserve	268.699		268.699
Bestemmingsreserve (publiek)			
Bestemmingsreserve herwaardering functiewaardering	393.437		
Bestemmingsreserve bijz.bekostiging toelage VSO	154.810		
Bestemmingsreserve huisvesting	-208.604		
Bestemmingsreserve eerste waardering	-15.183		
Bestemmingsreserve aanvullende bekostiging	-168.130		
		156.330	
Totaal bestemmingsreserves			156.330
Totaal resultaat			425.029

Ondertekening van de jaarrekening

Hengelo, 16-06-2021

Bestuurder voor akkoord

Raad van Toezicht voor akkoord

Dhr. L.P. Overakker

Dhr. H. Kelderman (Voorzitter)

Mw. E.J.M. Laan-Engels

Dhr. J. H. Noltes

Dhr. R.G.J. Geurts

Mw. L. Keijzer-Peeters Weem

Overige gegevens

STATUTAIRE BEPALINGEN INZAKE RESULTAATBESTEMMING

In de statuten is geen regeling omtrent statutaire winstbestemming opgenomen.

CONTROLEVERKLARING

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting Attendiz

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Attendiz (of hierna 'de stichting') te Hengelo (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Attendiz per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020.

66 De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2020;
- 2 de staat van baten en lasten over 2020; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Attendiz zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd.

Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- voorwoord;
- verslag Raad van Toezicht’;
- verslag bestuur;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

68

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Enschede, 16 juni 2021

KPMG Accountants N.V.

E.M. Olthof RA